

UiO **Universitetet i Oslo**

EXPHIL03 - Vår 2015

Pensum/læringskrav

Pensumlitteratur til examen philosophicum

***Exphil I - Filosofi- og vitenskapshistorie**, 6. utgave 2013. IFIKK, Universitetet i Oslo.

ISBN: 978-82-91670-58-4

***Exphil II: Tekster i etikk**, 5. utgave, 2013 eller tidligere. IFIKK, Universitetet i Oslo.

ISBN: 978-82-91670-57-7

Det forventes at studentene har god kjennskap til alt innholdet i begge pensumbøkene. Se også informasjon som er gitt under overskriften "[Hva lærer du?](#)" på emnesiden.

Fagressurser hos
Universitetsbiblioteket

- Litteratursøk
- Bøker og tidsskrifter
- Databaser

Se bibliotekssider for ditt fag

Publisert 16. des. 2014 13:30 - Sist endret 16. des. 2014 13:30

Pensum/læringskrav

Del A

Fagbeskrivelse

Faget rettsfilosofi er internasjonalt i sin karakter og går historisk tilbake så langt vi har skriftlige overleveringer. Faget har enkelte hovedemner som går igjen opp gjennom historien og på tvers av rettssystemer

Et hovedemne er analyse av grunnbegreper som er nødvendige for å forstå positivt gitte rettssystemer. Hva er regler, og hvilke typer av regler opererer vi med i rett og jus? Hvordan forholder reglene seg til andre former for normativitet, som verdier og rettigheter? Og hva skiller normativitet i det hele fra beskrivelser?

I forbindelse med verdiene kommer vi inn på avveiningers rolle i jusen og spørsmålet om jusens objektivitet. I flere av de spørsmålene som nå er nevnt, har rettsfilosofien også en side til faget rettskildelære og kan ses som en grunnlagsdiskusjon i forhold til dette faget.

Hvilke muligheter har vi for å erkjenne og diskutere rettsreglenes godhet? Er rett lik makt, eller rår vi over kriterier til vurdering og kritikk av positiv rett? Dette kan vi i kortform kalle spørsmålet om "rett og praktisk fornuft". Å hevde at vi har en spesifikt praktisk fornuft betyr at vi gjennom refleksjon over oss selv og vårt forhold til hverandre kan etablere målestokker til vurdering og kritikk av positiv rett. Hva som er god rett, kan da vise seg å være forskjellig fra oppfatningene til de som har mest makt. Spørsmålet om rett og praktisk fornuft melder seg dels i alminnelig rettspolitisk og samfunnspolitisk debatt, og dels i samfunnsmessige krigs- og krisesituasjoner. Tre hovedposisjoner har vist seg å gå igjen i diskusjonene:

- (i) Benektelse av at vi rår over en praktisk fornuft. Skandinavisk rettsrealisme er her et sentralt typetilfelle.
- (ii) Utilitarisme, hvor den praktiske fornuft settes lik nyttetenkning.
- (iii) Fornuftsbasert naturrett. Kantiansk rettsfilosofi er her den sentrale posisjon

Litteraturen har presentert en rekke ulike former for kritikk av den til enhver tid gjeldende rett. De typer av argumenter som her kommer til uttrykk, illustrerer at vi kan kritisere gjeldende rett på forskjellige måter.

Fagressurser hos Universitetsbiblioteket

- Litteratursøk
- Bøker og tidsskrifter
- Databaser

Se bibliotekssider for ditt fag

Læringskrav

Kunnskap

Rett og Normativitet

Hovedformene for normativitet

- Studentene skal ha god forståelse av:
 - Typer av Normer
 - Pliktnormer, kompetansenormer, kvalifikasjonsnormer
 - Regler, retningslinjer, avveininger («Juristskjønnet»)
 - Verdier
- Studenten skal ha kjennskap til rettighetsbegrepet.
- Studenten skal ha kjennskap til problemet «motstrid mellom og harmonisering av verdier og prinsipper».
- Studenten skal ha god forståelse av to hovedforslag til løsning av slik motstrid:
 - Avveiningsmodell
 - Rangordensmodell

Rett og Praktisk fornuft

A Deskriptivt om likheter, forskjeller og forbindelseslinjer mellom rett og moral

- Studenten skal ha god forståelse av de viktigste likheter, forskjeller og forbindelseslinjer mellom rett og moral.

B Muligheten av å etablere kriterier til vurdering og kritikk av positivt foreliggende rettssystemer

- Studenten skal ha god forståelse av problemstillingen.

- Studenten skal ha kjennskap til følgende tre teoretiske posisjoner i forhold til problemstillingen:
 - Teorifamilie 1: Den skandinaviske rettsrealismen
 - Teorifamilie 2: Utilitarismen
 - Teorifamilie 3: Kantiansk rettsfilosofi

Rett og kritikk

- Studenten skal ha god forståelse av:
 - Typer av kritiske argumenter

- Studenten skal ha kjennskap til:
 - Skillet mellom intern og ekstern kritikk av retten
 - Historien til de forskjellige formene for kritikk av retten

Ferdigheter

Følgende ferdigheter står sentralt i emnet:

- Å utvikle evne til å formulere rettsfilosofiens sentrale problemstillinger.
- Å utvikle evne til å redegjøre for enkelte hovedmåter å argumentere på som har vist seg å gå igjen i rettsfilosofiens drøftelser av spørsmålene.
- Å oppøve evne til kritisk refleksjon over egne formuleringsmåter og argumenter.

Generell kompetanse

Studenten skal ha forståelse av sentrale problemstillinger og begreper som nevnt ovenfor, og være bevisst over rettsfilosofiens internasjonale karakter, og dermed også evne å knytte bånd til jurister i andre rettssystemer.

Innføringslitteratur

Svein Eng: *Rettsfilosofi*. Oslo, Universitetsforlaget. 2007:

Introduksjon, s. 1–4

I. Innledning, s. 7–28

Hovedlitteratur

Svein Eng: *Rettsfilosofi*. Oslo, Universitetsforlaget. 2007:

Rett og normativitet

Pliktnormer og kompetansenormer, II 2–3, s. 72–91 Koblingsord, kvalifikasjonsnormer, u/gyldighetsnormer, II 4.1–4.4.4 (1), s. 104–24 Normteori og definisjonsteori, II 5.1–5.3.3, s. 128–38 Rettigheter, II 6.1–6.2, s. 143–50 Verdier, avveiningsnormer og retningslinjer, II 7–8, s. 157–74

Rett og praktisk fornuft

A Deskriptivt om likheter, forskjeller og forbindelseslinjer mellom positiv rett og moral, s. 231–46

B Hvilke muligheter har vi til å etablere kriterier til vurdering og kritikk av positivt foreliggende rettssystemer?

1 Innledning, s. 249–60

2 Skandinavisk rettsrealisme, 2.1–2.4.2, s. 275–293; 2.6, s. 312–14

3 Utilitaristisk rettsfilosofi, s. 315–345

4 Kantiansk rettsfilosofi, 4.1.1, s. 346–47; 4.1.4, s. 355–56; 4.2–4.4.2 s. 356–364; 4.5 s. 372–77

5 Litt om forholdet mellom de tre posisjonene i faktisk forekommende argumentasjon, s. 437–42

Rett og kritikk

Christoffer C. Eriksen «Rett og kritikk», kompendium ca. 40-50 sider.

Del B

Fagbeskrivelse

Rettsteori – rett, samfunn og legitimitet

Den moderne retten er utviklet ut fra flere historiske rettslige tradisjoner og flere teoretiske posisjoner om retten. Naturrettslige, rettspositivistiske, rettsrealistiske, pragmatiske, rettssosiologiske og kritiske posisjoner har hatt betydning. Retten og de rettslige normer er en del av og dypt integrert i samfunnet. De er uttrykk for og utvikles i et samspill med ulike verdier, hensyn, formål og interesser i samfunnet.

Et hovedemne i denne delen av faget er en forståelse av rettens funksjoner i det moderne samfunn og forholdet mellom retten og de sentrale institusjoner i samfunnet. En sentral del av dette er en forståelse av hva legitimitet er, og hva grunnlaget for den moderne rettens legitimitet kan være. Den moderne og demokratiske retten bygger på at individene sikres grunnleggende frihetsrettigheter. Den bygger på at retten skapes gjennom demokratiske lovgivningsprosedyrer og ved at rettssikkerhet er et grunnleggende prinsipp i domstoler og offentlig forvaltning. Retten skal verne individene mot maktovergrep. Samtidig har den demokratiske staten monopol på bruk av tvangsmakt som en del av utøvelsen av myndighet.

Et annet hovedemne er en forståelse av rettens funksjon i et samfunn der mange, høyt spesialiserte og noen ganger motsetningsfylte formål skal realiseres, og der retten anvendes for å bidra til en slik realisering. Den moderne retten utvikles innholdsmessig i nær kontakt til kunnskaper og vitenskap, nye teknologier, etikk, moral, økonomi og politikk mv. Rettspluralisme, polysentrisk rett og rettsliggjøring er noen av de begreper som anvendes for å forstå dette. En forståelse av forholdet mellom rett og etikk er sentralt for å forstå rettens grenser, i særlig grad i moderne kunnskapssamfunn.

Et tredje hovedemne er en forståelse av hva det vil si at retten i økende grad internasjonaliseres. Det er stadig flere internasjonale traktater som angår utviklingen av retten internt i nasjonalstatene, på direkte og indirekte måter. Internasjonale organisasjoner og domstoler har viktige rettsskapende funksjoner. Skillet mellom internasjonal og nasjonal rett er på mange områder blitt mer komplekst og sammensatt.

Under behandlingen av alle tre emnene vil det bli lagt vekt på teorier om staters suverenitet og rettens internasjonalisering, og det vil bli lagt stor vekt på bruk av dommer og andre eksempler.

Læringskrav

Kunnskap

Studenten skal ha god forståelse av følgende emner:

- Den moderne retten som en normativ orden mellom individer, samfunn og stat.
Herunder: Rettens utvikling og verdier
- Den moderne rettens utvikling. Rettigheter, institusjoner og samfunn. Herunder: Rettsstat, velferdsstat, kunnskapssamfunn, risikosamfunn
- Retten som tekst og normativ kommunikasjon. Herunder: Rett, språk og hermeneutisk teori
- Politisk, rettslig og etisk kommunikasjon

Studenten skal ha kjennskap til:

- Rettslig pluralisme og polysentri
- Teorier om retten i det moderne samfunn. Herunder om: teorier om samfunnets differensiering, retten som et eget system, rettslig argumentasjon, rettens evolusjon
- Rettens internasjonalisering
- Rett og legitimitet

Ferdigheter

Følgende ferdigheter står sentralt emnet:

- Å utvikle en evne til å argumentere rettslig i forhold til grunnleggende verdier i samfunnet og i forhold til de konkrete verdier og hensyn på de aktuelle områder
- Å utvikle en evne til å analysere rettsreglenes ulike former og oppgaver i samfunnet,
- Å utvikle en evne til å kunne sammenligne rettslig, politisk og etisk argumentasjon

Generell kompetanse

Studenten skal ha en forståelse av rettens historiske utvikling, av retten som en del av samfunnet og av hvordan retten er påvirket av den internasjonale utvikling.

Hovedlitteratur

Inger Johanne Sand: *Rett, samfunn, tekster og legitimitet*, kommer i Unipub 2012 kap.I – VIII, 126 s, herav utgår kap.IV.5, og hele kap.VII og VIII, (106 s. inkludert oppgaver på 6s.)

Martti Koskeniemi, "*The Politics of International Law*", i *European Journal of International Law*, 1990, no. 1, s.4-32. (28 s) Fotnotene til artikkelen inngår ikke i den anbefalte hovedlitteraturen. Artikkelen er tilgjengelig i UBs e-tidskrifter. [Du kan søke i E-tidsskrifter fra denne siden](#)

Tilleggs litteratur

Kaarlo Tuori, "*Modern Law and its Problems*" fra *Critical Legal Positivism*, 2002, s. 3-30.

Martti Koskeniemi, "*The Fate of Public International Law: Between Technique and Politics*", i *Modern Law Review*, vol.70, no.1, 2007, 30s.

Hans Petter Graver: *Juridisk overtalelseskunst* (2009) – s.43 - 65.

Hans Petter Graver, *Hva er rett*, 2011,

Del C

Fagbeskrivelse

Kunnskap om språkets grunnleggende elementer og funksjonsmåte er viktig for innsikt i nær sagt enhver vitenskapsgren. Dette skyldes bl.a. forholdet mellom språk og erkjennelse. Ved å analysere ulike former for flertydighet og slutningsmåter vil man på ethvert vitenskapsfelt bli bedre rustet til å se muligheter og begrensninger i materien som er gjenstand for undersøkelse.

Læringskrav

Kunnskap

Studenten skal ha god forståelse av følgende emner:

- Språk og fortolkning
- Definisjonsteori

Studenten skal ha kjennskap til følgende emner:

- Logikk
- Argumentasjonsteori

Ferdigheter

Studenten skal kunne ta selvstendig stilling til holdbarheten i påstander som fremmes, herunder å skille det saklige fra det usaklige, det logisk holdbare fra det logisk uholdbare, det sikre fra det usikre m.v.

Generell kompetanse

Studenten skal gjennom å ha innsikt i språkets grunnleggende former utvikle sine evner som bedre observatører og diskusjonsdeltaker.

Hovedlitteratur

Alf Petter Høgberg: *I språkets bilde – Elementære logiske emner i juridisk kontekst*.
Universitetsforlaget 2012

Tilleggs litteratur

Eivind Kolflaath: *Språk og argumentasjonsteori* (2004)

Dagfinn Føllesdal og Lars Walløe: *Argumentasjonsteori, språk og vitenskapsfilosofi*
(2000)

Arne Næss: *En del elementære logiske emner* (2002)

Publisert 19. nov. 2015 09:57

Litteratur/læringskrav

Læringskrav

Læringskrav Avtalerett

Læringskrav Kjøpsrett

Læringskrav Erstatningsrett

Fagressurser hos
Universitetsbiblioteket

- Litteratursøk
- Bøker og tidsskrifter
- Databaser

Se bibliotekssider for ditt fag

Oversikt over ansvarlig faglærere og faglærere på studieåret

Litteratur

Avtalerett

Innføringslitteratur

Jo Hov/Alf Petter Høgberg: Oversikt over avtaleretten, Oslo 2009. Følgende kapitler inngår:

- Kapittel 1: Innledning
- Kapittel 2: Når blir en part avtalerettslig forpliktet?
- Kapittel 3: Avtaleinngåelse
- Kapittel 8: Tolkning og utfylling av avtaler

Geir Woxholth: Avtalerett i et nøtteskall, Oslo 2014. Følgende kapitler inngår:

- Del I Innledning
- Del II: Avtaleinngåelse, til og med kapittel 5
- Del IV: Tolkning og utfylling

Hovedlitteratur

Alternativer i alfabetisk rekkefølge:

Johan Giertsen: Avtaler, 3. utg., Bergen 2014:

- Del I: Emnet (kap 1-4)
- Del II: Binding (kap 5-15)
- Del III: Avtaletolkning (kap 16-18)

eller:

Jo Hov/Alf Petter Høgberg: Alminnelig avtalerett, Oslo 2009. Følgende kapitler inngår:

- Kapittel 2: Avtalerettens kilder, unntatt punktene 2.3-2.6, - Kapittel 3: Ensidig binding og avtaleinngåelse, unntatt punktene 3.2.3.2-3.2.3.7, 3.2.8.2-3.2.8.8 og 3.5.3.3-3.5.3.4.
- Kapittel 8: Tolkning og utfylling av avtaler.

eller:

Geir Woxholth: Avtalerett, 9. utgave, Oslo 2014. Følgende deler, kapitler og punkter inngår:

- Del I: Innledning, Kapittel 1, unntatt punktene 11.0 og 12.0.
- Del II: Avtaleinngåelse
- Kapittel 1
- Kapittel 2
- Kapittel 4
- Kapittel 5
- Kapittel 7, unntatt punktene 4.0 til og med 7.0
- Del IV: Tolkning og utfylling, unntatt ka. 6.0 og 7.0

Kjøpsrett

Innføringslitteratur

Kåre Lilleholt (red.):

- Knophs oversikt over Norges rett, 14. utgave, Oslo 2014, §§ 47–53

Hovedlitteratur

Enten:

- **Hagstrøm, Viggo:** Kjøpsrett, Oslo 2005 eller **Hagstrøm, Viggo** (ved Herman Bruserud): Kjøpsrett, 2. utgave, Oslo 2015. Kapittel 37 faller utenfor i begge utgavene. Fra våren 2016 vil kun siste utgave være obligatorisk litteratur.
- **Cordero-Moss, Giuditta:** Innføring i lovvalg for kjøpskontrakter, Jussens Venner, 2010 s. 85–97.

eller:

- **Selvig, Erling og Kåre Lilleholt:** Kjøpsrett til studiebruk, 4. utgave, Oslo 2010 eller **Selvig, Erling og Kåre Lilleholt:** Kjøpsrett til studiebruk, 5. utgave, Oslo 2015. Kapittel 13 og 15.5 og vedleggene faller utenfor i begge utgavene. Fra våren 2016 vil kun siste utgave være obligatorisk litteratur.
- **Cordero-Moss, Giuditta:** Innføring i lovvalg for kjøpskontrakter, Jussens Venner, 2010 s. 85–97.

Tilleggs litteratur

- **Bergem, John Egil, Berte-Elen Konow og Stein Rognlien:** Kjøpsloven 1988 og FN-konvensjonen 1980 om internasjonale løsørekjøp med kommentarer, 3. utgave, Oslo 2008
- **Krüger, Kai:** Norsk kjøpsrett, 4. reviderte utgave, Bergen 1999
- **Tverberg, Arnulf:** Forbrukerkjøpsloven med kommentarer, Oslo 2008

Erstatningsrett

Innføringslitteratur

"Erstatningsrett" i Knophs oversikt over Norges rett 14. utg (2014) s. 422-443.

Hovedlitteratur

Viggo Hagstrøm og Are Stenvik: Erstatningsrett, 2015, med unntak av 6.3 (Non-delegable duties), 7.2 (produktansvar), 7.3 (legemiddelansvar), 7.4 (pasientskader), 7.5 (yrkesskader), 8.4 (Kritikken av betingelseslæren), 10.4.3 (erstatning i selskapsforhold), 13.4 (foreldelse) og 13.5 (rettsforfølgning av erstatningskrav), petitavsnitt og fotnoter

Tilleggs litteratur

Bjarte Askeland: Erstatningsrettslig identifikasjon, Cappelen Akademisk 2002

Bjarte Askeland: Tapsfordeling og regress ved erstatningsoppgjør, Fagbokforlaget 2006

Anne Marie Frøseth: Skadelidtes egeneksponering for risiko i erstatningsretten, Fagbokforlaget 2013

Birgitte Hagland: Erstatningsbetingende medvirkning, Gyldendal Juridisk 2012

Morten Kjelland (red): "Kurshefte i Erstatningsrett - et tematisert utvalg av sentrale rettskilder" Hefte inneholder i tillegg til en samling av systematiserte dommer mv. innføring i tolkning og anvendelse av dommer, eksemplifisert med avgjørelser fra erstatningsretten.

Morten Kjelland: Særlig sårbarhet i personskadeerstatningsretten en analyse av generelle og spesielle årsaksregler, Gyldendal Akademisk 2008. Kap 1-6 og Kap 8. Bokens kapitler om faktisk og rettslig årsakssammenheng er en systematisert domsanalyse. [BIBSYS](#) og [ORIA](#)

Morten Kjelland: Personskadeoppgjør, 7. utg, 2011 (Oslo) Kap.3 om Årsakssammenheng [BIBSYS](#) og [ORIA](#)

Morten Kjelland: Pasientskaderett, 1. utg, 2011 (Oslo), Kap 11 om erstatningsutmåling. [BIBSYS](#) og [ORIA](#)

Morten Kjelland: «Årsakssammenheng og bevis i personskadeerstatningsretten – en populærvitenskapelig fremstilling av generelle regler og de særskilte kriterier for vurdering av nakkeslengskader». Nordisk Försäkringstidskrift (NFT) 2/2012

Peter Lødrup og John Asland: Oversikt over erstatningsretten, 8. utg., Oslo 2013. [BIBSYS](#) og [ORIA](#)

Nygaard: Skade og ansvar, Bergen. [BIBSYS](#) og [ORIA](#)

Endre Stavang: Erstatningsrettslig analyse, Oslo 2007. [BIBSYS](#) og [ORIA](#)

Bjarte Thorson: Erstatningsrettslig vern for rene formuestap, Gyldendal Akademisk 2011

Trine-Lise Wilhelmsen: Årsaksproblemer i erstatningsretten – årsaksteorier, formålsbetraktninger og økonomisk effektivitet, Oslo 2011. [BIBSYS](#) og [ORIA](#)

Publisert 18. mai 2015 10:36 - Sist endret 8. okt. 2015 14:12

Litteratur/læringskrav

Læringskrav

Læringskrav Rettskildelære

Læringskrav Familie- og arverett

Læringskrav Internasjonale menneskerettigheter

Læringskrav Fast eiendoms Rettsforhold

Fagressurser hos
Universitetsbiblioteket

- Litteratursøk
- Bøker og tidsskrifter
- Databaser

Se bibliotekssider for ditt fag

Oversikt over ansvarlig faglærere og faglærere på studieåret

Litteratur

Rettskildelære

Innføringslitteratur

- "Rettssystemet" i Knophs oversikt over Norges rett. 14. utgave (2014) s. 1-38.

Hovedlitteratur:

- **Andenæs, Mads H:** Rettskildelære. Oslo 2009
- **Mestad, Ola:** Rettens kilder og anvendelse, i Knophs Oversikt over Norges rett, 14. utgave, Oslo 2014, § 2 (s. 4-25)

Støttelitteratur:

Lilleholt, Kåre: Argumentasjonsmønsteret i høgsterettspraksis frå dei seinare åra, Tidsskrift for rettsvitenskap 2002 s. 62-75

Aasland, Gunnar: Argumentasjonsmønsteret i nyere høyesterettspraksis, Lov og Rett 2006 s. 387-396

Graver, Hans Petter: Hva er rett?, Oslo 2011

Tillegglitteratur

- **Boe, Erik M.:** Innføring i juss. 3. utgave Oslo 2010 (resten).
- **Graver, Hans Petter:** Rettsretorikk – en metodelære. Oslo 2007
- **Graver, Hans Petter:** Hva er rett? Oslo 2011

FAMILIE- OG ARVERETT

Familierett

Innføringslitteratur

Peter Lødrup og Tone Sverdrup: Oversikt over familieretten, 4. utg., Oslo 2014.

Hovedlitteratur

Peter Lødrup og Tone Sverdrup, Familieretten, 8. utgave 2016. Høst 2016 kan også utgave 7. 2014 benyttes.

Følgende avsnitt vil, sammen med utdraget fra Parkinsons bok, dekke læringskravene:
§ 1 I-VI, § 2 III, § 3, § 5 I-IV og VII, § 6 I, V, VI og X, § 7 I-II, § 8 I-II, §§ 9-19, § 20 I-IV, § 21, § 22, § 23 I, § 24, §§ 27-28, § 29 I-III, §§ 31- § 32.2.

Patrick Parkinson, Family Law and the Indissolubility of Parenthood, Part Six: The Future of Family Law, Cambridge University Press, 2011 (s. 269- 279).

ORIA

Tilleggs litteratur

Holmøy, Vera og Lødrup, Peter: Ekteskapsloven og enkelte andre lover med kommentarer, 2. utg. 2001.

Vera Holmøy, Peter Lødrup og John Asland: Ekteskapsloven med kommentarer, bind 1. 3. utgave. 2013.

Bull, Kirsti Strøm: Avtaler mellom ektefeller, Oslo 1993.

ORIA

Bull, Kirsti Strøm: Ugift samliv, Oslo 1990.

ORIA

Sverdrup, Tone: Stiftelse av sameie i ekteskap og ugift samliv, Oslo 1997.

ORIA

Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål, Gyldendal Akademisk Forlag.

ORIA

Thomas Eeg: Deling av ektefellers formuer, Bergen 2006.

ORIA

Lucy Smith og Peter Lødrup: Barn og foreldre, 7. utg. 2006.

ORIA

Inge Lorange Backer: Barneloven. Kommentarutgave, 2. utg. 2008

ORIA

Bøkene og tidsskriftet som er angitt som støttlitteratur går langt ut over læringskravene, men er egnet som oppslagsbøker om enkeltspørsmål

Arverett

Innføringslitteratur

Lødrup, Peter og Asland, John: [Oversikt over arveretten](#), 8. utg., Oslo 2016.

Hovedlitteratur

Lødrup, Peter og Asland, John: Arverett 6. utg., Oslo 2012. Boken dekker læringskravene. Petitavsnitt faller i sin helhet utenfor læringskravene. På en del felt går boken lenger enn det som kreves – i praksis vil følgende avsnitt dekke læringskravene: 1.1, 2 t.o.m. 4.2.3.2, men unntatt 2.4, 4.3.5, 4.4.1 t.o.m. 4.4.3, 5.1 t.o.m. 5.4.5, 5.5 og 5.6, 5.7.1, 5.8, 5.9.1, 6.1 t.o.m. 6.3, 6.4.1 t.o.m. 6.4.3 og 6.4.6, 7.1.1 t.o.m. 7.1.3, 8.1.1. t.o.m. 8.1.5, 8.4.1 t.o.m. 8.4.3, 8.5.1 og 8.5.2, 9.1.1 t.o.m. 9.1.6, 9.2, 9.3.1 og 9.3.2 og 10.

Fredwall, Katrine Kjærheim: Avvikling av statens arverett til fordel for frivillig virksomhet rettet mot barn

og unge, Tidsskrift for familierett arverett og barnevernrettslige spørsmål nr. 4/2015 s. 294–303

Støttelitteratur

John Asland: Uskifte, Oslo 2008

ORIA

Giertsen, Johan: Generasjonsskifte, Bergen 1995.

Denne boken tar opp en rekke sentrale arverettslige problemstillinger. Den er nyttig for den som vil gå i dybden når det gjelder enkeltspørsmål, men studiet av den forutsetter god forståelse av arveretten.

ORIA

Peter Hambro: Arveloven kommentarutgave 4. utg. Oslo 2007

ORIA

Peter Hambro: Arveplanlegging og avtalt uskifte, Oslo 2006

ORIA

Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål, Gyldendal Akademisk Forlag.

ORIA

Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål, Gyldendal Akademisk Forlag.

ORIA

Bøkene og tidsskriftet som er angitt som støttelitteratur går langt ut over læringskravene, men er egnet som oppslagsbøker om enkeltspørsmål.

Internasjonale menneskerettigheter**Innføringslitteratur**

- **Mads Andenæs**, "Menneskerettene", §§ 12-13 i Knophs Oversikt over Norges rett, 14 utg ved Kåre Lilleholt, Universitetsforlaget 2014, s 61-71

- **Andenæs, Mads og Bjørge, Eirik** : Menneskerettene og oss. Oslo, Universitetsforlaget 2012, s. 11-17, s. 79-112.

Hovedlitteratur

- **Andenæs, Mads og Bjørge, Eirik**: Menneskerettene og oss. Oslo, Universitetsforlaget 2012: Kapittel 1 punkt 1.2, 1.3 og 1.4, med unntak av punktene 1.2.4 og 1.2.6. (Dette vil si at følgende sider er hovedlitteratur: s. 18-34, s. 38-39, s. 44-67.)
- **Blaker Strand, Vibeke, og Larsen, Kjetil Mujezinović** Menneskerettigheter i et nøtteskall. Oslo, Gyldendal 2015: Hele kapittel 1, kapittel 2 med unntak av punktene 2.1.3, 2.2.2, 2.2.3, 2.3.2 og 2.3.3, kapittel 3 med unntak av punkt 3.3, hele kapittel 5. I kapittel 4 leses punktene 4.1, 4.9, 4.10, 4.16, 4.17, 4.20 og 4.22. (Dette vil si at følgende sider er hovedlitteratur: s. 15-45, 51-55, 63-71, 79-102, 106-122, 153-162, 187-196, 201-208, 213-216, 218-227.)

Tilleggs litteratur

Andenæs, Mads og Bjørge, Eirik: Menneskerettene og oss. Oslo, Universitetsforlaget 2012 s. 129-199.

Andenæs, Mads, Andreas Motzfeldt Kravik og Eirik Bjørge, "[Høyesterett og EMD: samspill, subsidiaritet og skjønnsmargin](#)", [Lov og rett 2015 side 261-278](#)
og "[Menneskerettsspørsmål for Høyesterett som EMD ikke har tatt stilling til](#)", [Lov og rett 2015 side 323-343](#).

Andenæs, Mads og Andreas Kravik: Norske verdier og EMK, Lov og rett 2010 16 sider.

Aall, Jørgen: Rettsstat og menneskerettigheter. Bergen, Fagbokforlaget 2014, 4. utg.

Blaker Strand, Vibeke, og Larsen, Kjetil Mujezinović: Menneskerettigheter i et nøtteskall. Oslo, Gyldendal 2015 s. 123-153, s. 163-187, s. 196-201, s. 208-212

Høstmølingen, Njål: Internasjonale menneskerettigheter. Oslo: Universitetsforlaget 2012.

[Menneskerettighetsutvalgets rapport om menneskerettigheter i Grunnloven \(Dokument 16 \(2011–2012\)\)](#)

Forslag til internasjonale rettskilder og/eller fremmedspråklig litteratur:

Internasjonale rettskilder omfatter FNs og de europeiske menneskerettskonvensjonene og rettspraksis fra EMD, andre internasjonale domstoler og FN-organer.

Doms-, material- og oppgavesamlinger

- **Buflod, Sannes og Aasebø**: Folkerettslig tekstsamling, Cappelen Akademisk forlag. [ORIA](#)
- **Juridisk studentutvalg**: Materialsamling for 1. avdeling [til salgs ved Juridisk studentutvalg]

- Menneskerettighetsutvalgets rapport om menneskerettigheter i Grunnloven

FAST EIENDOMS RETTSFORHOLD

Innføringslitteratur

Fast eiendoms rettsforhold i Knophs oversikt over Norges rett, 14. utg. (red.:

Kåre Lilleholt) Oslo 2014, s. 199-209.

Kirsti Strøm Bull og Nikolai K. Winge: Fast eiendoms rettsforhold -

Kort forklart, 2. utg., Oslo 2015

Hovedlitteratur

Falkanger, Thor: Fast eiendoms rettsforhold, 4. utgave Oslo 2011

Høst 2016 kan også 5. utgave fra 2016 benyttes (fom. våren 2017 vil dette være eneste gjeldende versjon)

Tilleggs litteratur:

Brækhus, Sjur og Hærem, Axel: *Norsk tingsrett*, (1964).

Erlend Baldersheim: *Reglar om fast eigedom*, Oslo 2010 .

Publisert 19. mai 2016 09:43 - Sist endret 15. sep. 2016 10:43

Litteratur/læringskrav

Læringskrav

Læringskrav statsforfatningsrett

Læringskrav folkerett

Læringskrav EØS-rett

Fagressurser hos Universitetsbiblioteket

- Litteratursøk
- Bøker og tidsskrifter
- Databaser

Se bibliotekssider for ditt fag

Oversikt over ansvarlig faglærere og faglærere på studieåret

Litteratur

Statsforfatningsrett

Innføringslitteratur

- **Knophs oversikt over Norges rett**, 14. utg. (Oslo, 2014: Universitetsforlaget) s. 39-71.
- **Høgberg, Benedikte Moltumyr**: *Statsrett - Kort fortalt*, Universitetsforlaget, Oslo 2013 [ORIA](#) Innføringen gjelder de norske deler av faget, mens fagets prinsipielle og komparative dimensjoner tillegges liten vekt.

Hovedlitteratur

- **Smith, Eivind**: *Konstitusjonelt demokrati. Statsforfatningsretten i prinsipielt og komparativt perspektiv*, 3. utgave (Oslo 2014, Fagbokforlaget). Kap I pkt. 10.4 og kap II pkt. 2 er ikke pensum. Petitavsnitt, fotnoter og tabeller går ut over kunnskapskravene, og detaljene i det komparative materialet tjener kun til å belyse hovedpoenger i fremstillingen av norsk statsforfatningsrett.

og

- **Høstmælingen, Njål**: *Internasjonale menneskerettigheter* (Oslo, 2012: Universitetsforlaget) kap. 8.2, 8.6.1-8, 8.6.19, 8.11, 8.12, 9.1-4 og 10.1 (hele tiden for så vidt fremstillingen gjelder bestemmelser i EMK) [ORIA](#)

De to foregående skriftene dekker til sammen læringskravene i faget.

Eller:

1. **Benedikte Moltumyr Høgberg:** Statsrett kort forklart, Universitetsforlaget 2013 (122 s.)
2. **Dokument 16** (2011-2012) Rapport fra Menneskerettighetsutvalget om menneskerettigheter i Grunnloven, kapittel 9-10, 12-15, 19-20, 23, 24.1-24.3, 26, 40-41. Fremstillingen av SP og ØSK er ikke en del av pensum. (83 x 2 s.)
3. **Fredrik Sejersted:** Grunnlovens funksjon i de nordiske land, Tidsskrift for Rettsvitenskap 2014 s. 535-562 (27 sider)
4. **Eirik Holmøyvik:** Tolkingar av Grunnlova I: Tolkingar av Grunnlova – Om forfatningsutviklinga 1814-2014 (red. Eirik Holmøyvik), s. 11-31 (unntatt punkt 6), Pax Forlag 2013 (15 s.). Alternativt finnes samme artikkel i Eirik Holmøyvik og Dag Michalsen, Lærebok i forfatningshistorie, Pax Forlag 2015, kapittel 2 s. 49-62.

Tilleggs litteratur

Johs Andenæs og Arne Fliflet: Statsforfatningen i Norge, 9. utg., Universitetsforlaget Oslo 2004.

Eirik Holmøyvik (red): Tolkingar av grunnlova – Om forfatningsutviklinga 1814-2014, Pax Forlag Oslo 2013.

Mads Andenæs og Eirik Bjørge: Menneskerettene og oss, Universitetsforlaget Oslo 2012.

Vibeke Blaker Strand og Kjetil Mujezinovic Larsen: Menneskerettigheter i et nøtteskall, Gyldendal Oslo 2015.

Jørgen Aall: Rettsstat og menneskerettigheter, 4. utg., Fagbokforlaget Bergen 2015.

Eivind Smith, Stat og rett, Artikler i utvalg 1980-2001, Universitetsforlaget Oslo 2002.

Benedikte Moltumyr Høgberg, Grunnloven § 97 etter plenumsdommen i Rt. 2010 s. 143 (Rederiskattesaken), Tidsskrift for Rettsvitenskap 2010 s. 694-744.

Jens Edvin Skoghøy, Forbud mot tilbakevirkende lovgivning, Lov og Rett 2011 s. 255-282.

Eivind Smith: Grunnloven § 97: En eller to hovedregler? Lov og Rett 2013 s.488-499.

Eivind Smith: Høyesterett og folkestyret, Universitetsforlaget Oslo 1993.

Eirik Holmøyvik: Årsaker til utviklinga av prøvingsretten i Noreg og Danmark, Tidsskrift for Rettsvitenskap 2007 s. 718-779.

Anine Kierulf: Rettsstatens overnasjonale vending: Den andre prøvingsretten, Nytt Norsk Tidsskrift 2009 s. 256-277.

Eivind Smith: Norges Høyesterett – en «konstitusjonsdomstol»? Festskrift til Jens Peter Christensen, DJØF, København 2016 s. 681-702.

Inger-Johanne Sand: Konstitusjonelle dilemma: Mellom kontinuitet og forandring, og mellom demokrati, europeisering og internasjonalisering, Lov, Liv og Lære – Festskrift til Inge Lorange Backer, Universitetsforlaget Oslo 2016, s. 431-445.

Dag Michalsen: Grunnlovens nye verdiparagraf § 2, Tidsskrift for Rettsvitenskap 2014 s. 206-234

Michel Rosenfeld and Andras Sajó: The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law, Oxford University Press, 2012, pp. 1-25.

Tom Ginsburg: Fordelene ved evolusjon i en revolusjonær tidsalder - Norges varige grunnlov i et komparativt perspektiv. Nytt Norsk Tidsskrift, 03/2014 s. 225-237.

Dieter Grimm: The Achievement of Constitutionalism and its Prospects in a Changed World, The Twilight of Constitutionalism (ed Petra Dobner/Martin Loughlin), Oxford University Press, Oxford 2010, pp. 3-22.

Doms-, material- og oppgavesamlinger:

- Fremmede konstitusjoner ved bruk i studiet av komparativ statsforfatningsrett. Tilgjengelig på fakultetets sider om forskningsområder: - [konstitusjonell rett](#).
- Stortingets forretningsorden (utgitt av Stortinget i hefteform, sammen med bl.a. oppdatert versjon av grunnlovsteksten i stadig nye utgaver). Regelverk av stor betydning for å forstå Stortingets virkemåte. Nettdokument.
- JSU Doms- og kjennelsessamling for 2. studieår, 4. utgave.
- **Andenæs, Mads m.fl.**, Grunnloven vår. Tekstutgave. 15. utgave 2012. - Nyttig samling av den oppdaterte grunnlovsteksten samt grunnlovene av 1814 og andre historiske dokumenter.

Folkerett

Innføringslitteratur:

- **Sondre Torp Helmersen:** Folkerett i et nøtteskall, Gyldendal Juridisk, 2014.

Hovedlitteratur:

- **Ruud, Morten og Ulfstein, Geir:** Innføring i folkerett, 4. utg. Oslo 2011 (Universitetsforlaget). [ORIA](#)

Følgende avsnitt i fjerde utgave er ikke del av hovedlitteraturen:

Kap. 2 Kap. 3 Kap. 7, pkt. 5.3 Kap. 12, pkt. 3.1., 3.5. og 3.7. Kap. 13 Kap. 15 Kap. 16 Kap. 17, med unntak av pkt. 3"

Tilleggs litteratur

- **Fleischer, Carl August:** Folkerett, 8. utg. Oslo 2005 (Universitetsforlaget)
Følgende avsnitt er ikke omfattet: § 3, § 5, pkt. 5-11, § 22, § 24, pkt. 2 og 10, § 26
[ORIA](#)
- **Boyle, Alan E. og C. Chinkin:** The making of international law, Oxford 2007 (Oxford University Press) [ORIA](#)
- **Fleischer, Carl August:** Studier i folkerett, Oslo 1997 (Universitetsforlaget)
[ORIA](#)
- **Lowe, Vaughan:** International Law, Oxford 2007 (Oxford University Press)
[ORIA](#)

- **Ruud, Morten, Geir Ulfstein og Ole Kristian Fauchald:** Utvalgte emner i folkerett, Oslo 1997 (Tano Aschehoug) [ORIA](#)
- **Spiermann, Ole:** Moderne Folkeret: 3. utgave, København 2006 (Jurist- og økonomforbundets forlag) [ORIA](#)

Disse bøkene gir generelle fremstillinger av folkeretten som til dels går ut over læringskravene.

Traktat- og materialsamlinger

- Fife, Rolf Einar: Den internasjonale domstol i Haag - rettspraksis 1946-1993, Oslo 1994 (TANO). Relativt kortfattet omtale av sakene og dommene på norsk. [ORIA](#)
- "Norges Traktater" (flere bind).
- "Overenskomster med fremmede stater". [ORIA](#)
- "United Nations Treaty Series". Tilgang via fakultetets IP-nummer Veiledning
- "I.C.J. Reports" (International Court of Justice, Reports of Judgements, etc). Lenke til ICJs hjemmeside
- "U.N. Reports of International Arbitral Awards". [ORIA](#)

Disse samlingene vil, sammen med traktatsamlingene, være til hjelp ved studier av primærmateriale. Det gjøres oppmerksom på at traktatsamlingen "Global and European Treaties" inneholder et bredere tilfang av traktater enn "Folkerettslig tekstsamling", noe som vil være nyttig ved studiet av relevant primærmateriale.

EØS rett

Hovedlitteratur

Lilleholt, Kåre, utg., Knophs Oversikt over Norges Rett, §§ 14 og 15.

Sejersted, Fredrik, Finn Arnesen, Ole-Andreas Rognstad og Olav Kolstad: EØS-rett, 3. utgave, Oslo 2011. Følgende deler av boken dekker læringskravene:

- Kapittel 7 med unntak av avsnittene 7.2.1 til og med 7.2.3., som går ut over læringskravene
- Kapittel 8
- Kapittel 9
- Kapittel 14
- Kapittel 15
- Kapittel 16
- Kapittel 17, med unntak av avsnitt 17.4, som går ut over læringskravene
- Kapittel 18
- Kapittel 19

- Kapittel 20, med unntak av avsnitt 20.6, som går ut over læringskravene
- (Kapittel 21)

Tillegglitteratur

- **NOU 2012:2 Utenfor og innenfor. Norges avtaler med EU (Europautredningen)** Europautredningen beskriver alle sider ved Norges forhold til EU, og flere av kapitlene kan leses som utdyping for å forstå hvordan EØS-reglene i praksis fungerer, herunder bl.a. kap. 6, 7 og 10. [ORIA](#)
- **Haukeland Fredriksen, Halvard og Mathisen, Gjermund: EØS-rett 2. utg.** Fagbokforlaget 2014. Boken kan leses som et alternativ til hovedlitteraturen, men dekker ikke kunnskapskravene med hensyn til reglene om fri bevegelse [ORIA](#)
- **Haukeland Fredriksen, Halvard og Christian Franklin, Of pragmatism and principles – the EEA Agreement 20 years on, Common Market Law Review 2015 s. 629 til 684.**
- **Arnesen, Finn og Stenvik, Are: Internasjonalisering og juridisk metode. Særlig om EØSrettens betydning i norsk rett 2. utg, Universitetsforlaget 2015.** [ORIA](#)
- **Haukeland Fredriksen, Halvard: Hvem avgjør tolkningen av EØS-avtalen?** Tidsskrift for rettsvitenskap 2010 s. 247 flg.
- **Rognstad, Ole-Andreas: EU-domstolen avgjør ikke alltid tolkningen av EØS-avtalen, Tidsskrift for rettsvitenskap 2011 s. 658 flg.**
- **Graver, Hans Petter, Forvaltningsrett i markedsstaten. Studier i europeisering av forvaltningsretten, Fagbokforlaget 2002.** [ORIA](#)

Hovedvekten i faget EØS-rett er lagt på EØS-avtalen og hvordan den er gjennomført i norsk rett. Dersom man ønsker å fordype seg i den underliggende EU-retten, er tilfanget av relevant litteratur svært stort. To mulige innføringsbøker, som stadig kommer i nye utgaver, er:

- **Neergaard, Ulla og Nielsen, Ruth : EU-ret, 6. rev. utg, Thomson Reuters 2010.**
- **Craig, Paul og de Burca, Grainne : EU law. Texts, cases and materials, 5th ed, Oxford 2011.** [ORIA](#)

Publisert 17. nov. 2016 09:59 - Sist endret 16. mars 2017 10:32

Litteratur/læringskrav

Læringskrav

Læringskrav Alminnelig forvaltningsrett

Læringskrav Velferdsrett

Læringskrav Miljørett

Fagressurser hos
Universitetsbiblioteket

- Litteratursøk
- Bøker og tidsskrifter
- Databaser

Se bibliotekssider for ditt fag

Oversikt over ansvarlig faglærere og faglærere på studieåret

Alminnelig forvaltningsrett

Innføringslitteratur

Innjord, Frode: Forvaltningsretten (§§ 110-116), i Knophs oversikt over Norges rett, 12. utg. Oslo 2004 (Universitetsforlaget) [ORIA](#)

Hovedlitteratur

Eckhoff, Torstein og Eivind Smith: Forvaltningsrett, 10. utgave 2014 (Universitetsforlaget). Boken dekker læringskravene. Kapittel 5, 21 og 31 ligger utenfor læringskravene. Flere enkeltheter enn læringskravene forutsetter finnes spesielt i kapittel 7 I-IV og VII, kapittel 10, kapittel 11 VII, kapittel 22, kapittel 24 II 3, kapittel 26-28 og kapittel 33 V-VI.

eller

Graver, Hans Petter: Alminnelig forvaltningsrett, 4. utg. Oslo 2015.

Boken dekker læringskravene bortsett fra reglene om tjenestemennenes yringsfrihet og lojalitetsplikt. Den er noe snau om tilsyn med forvaltningen. Flere enkeltheter enn læringskravene forutsetter finnes spesielt i kapittel 3, kapittel 14.7, kapittel 21.6, kapittel 22, kapittel 27, kapittel 29.9 og kapittel 32.

Tilleggs litteratur

Boe, Erik: Innføring i juss bind 2, kapittel 21-22, 26-32 og 38-51, Oslo 1993 (TANO). Boken dekker læringskravene om lovhjemmel og hjemmelstolkning, omgjøring, ugylldighet, kravet til korrekte fakta, forholdet mellom rettsanvendelse og skjønn og grensene for forvaltningens materielle kompetanse, bortsett fra diskusjonen om krav til forholdsmessighet. Den nye offentlighetslova fra 2006 er ikke behandlet. [Se om denne loven her](#)

Boken dekker ikke læringskravene om forvaltningens organisasjon og saksbehandling. Forholdet til EØS-retten er ikke behandlet, og boken er uten litteraturhenvisninger. Flere enkeltheter enn læringskravene forutsetter finnes spesielt i kapittel 39, 42.12 og 44-46. [ORIA](#)

Frihagen, Arvid: Forvaltningsrett bind I-III (bind I: 3.utg, bind II: 5. utg., bind III: 4 utg.) Oslo 1991-92 (Forlaget A. Frihagen AS). Bøkene dekker til sammen læringskravene bortsett fra reglene om forvaltningens erstatningsansvar og diskusjonene om såkalt minstestandard og om forholdsmessighetsprinsippet. Men bøkene går på mange punkter til dels betydelig lengre enn læringskravene forutsetter. [ORIA](#)

Bernt, Jan Fridthjof og Ørnulf Rasmussen: Frihagens Forvaltningsrett, bind I, 2. utgave, Bergen 2010 (Fagbokforlaget). Boken dekker ikke læringskravene om alminnelig materiell forvaltningsrett og om organisatoriske spørsmål som instruksjon og delegasjon. Hovedvekten i boken ligger på saksbehandlingsreglene. [ORIA](#)

Morten Walløe Tvedt: Lærebok i forvaltningsrett, Gyldendal 2012 [ORIA](#)

Gerd Engelsrud, Gunnar Jahren, Ingun Sletnes: Kommunalrett. Oppgaver, organisering og kontroll. 5. utg., Oslo 2014 (Universitetsforlaget). [ORIA](#)

Kyrre Grimstad og Siri Halvorsen: Forvaltningsloven i kommunene, Oslo 2011 [ORIA](#)

Smith, Eivind: Rettssikkerhet ved offentlig tjenesteyting, Oslo 1988 (TANO). Boken drøfter vedtaksbegrepet og forvaltningslovens anvendelse på avgjørelser i forbindelse med offentlig tjenesteyting. [ORIA](#)

Eckhoff, Torstein: Ugylldighet og erstatning, i Lov og Rett 1988, side 307 flg.

Hagstrøm, Viggo: Svar til Eckhoff, i Lov og rett 1988, side 317 flg. To artikler som viser forskjellige teoretiske innfallsvinkler til spørsmålet om det offentliges erstatning. [Nettdokument i Lovdatas betaltjeneste](#)

Boe, Erik: Utviklingslinjer i forvaltningsretten, Lov og Rett 1989 side 51 flg. [Nettdokument i Lovdatas betaltjeneste](#)

Graver, Hans Petter: Mellom individualisme og kollektivism – forvaltningsretten ved inngangen til et nytt århundre, i Lov og rett 2000 s 451 flg. To artikler om korte og lange linjer for dagens forvaltningsrett. [Nettdokument i Lovdatas betaltjeneste](#)

Boe, Erik: Domstolskontroll med forvaltningen: Åpne lovfullmakter og Høyesteretts svar i 90-årene, i Lov og Rett 1994 side 323. [Nettdokument i Lovdatas betaltjeneste](#)

Boe, Erik: Subsumsjonsdom, i Lov og Rett 2002 side 259 flg. Svensen, Thomas: Rt. 2001 side 995 - domstolenes kompetanse til å gi dom for realitet, i Lov og Rett 2003 side 94 flg. [Nettdokument i Lovdatas betaltjeneste](#)

Svensen, Thomas: Rt. 2001 side 995- domstolenes kompetanse til å gi dom for realitet, i Lov og Rett 1994 side 94 flg.

Boe, Erik: Hvem bestemmer - domstolene eller forvaltningen, Lov og Rett 2007 s 67 flg.

Smith, Eivind: "Détournement de pouvoir" omkring 1920 og i dag, i: Eivind Smith: Stat og rett, Oslo 2002 (Universitetsforlaget) side 692 flg. [ORIA](#)

Artikler som går betydelig lengre enn læringskravene forutsetter om grenser for forvaltningens kompetanse og om domstolskontrollens innhold.

Smith, Eivind: Stat og rett, Oslo 2002 (Universitetsforlaget) del IX, X og XI Artikler om forvaltningens organisering og om "uavhengige" organer, om styring, etikk og habilitet og om forholdet mellom forvaltning og borger. [ORIA](#)

Kommentarutgaver

Frihagen, Arvid: Forvaltningsloven bind I-II, Oslo 1986 (Forlaget A. Frihagen AS) [ORIA](#)

Frihagen, Arvid: Offentlighetsloven bind I-II, Oslo 1994 (Forlaget A. Frihagen AS) [ORIA](#)

Woxholth, Geir: Forvaltningsloven med kommentarer, 3. utg. Oslo 1999 (Ad Notam Gyldendal) [ORIA](#)

Tre lovkommentarer som går betydelig lengre enn læringskravene forutsetter.

Doms-, material- og oppgavesamlinger

Boe, Erik: Oppgave- og materialsamling i forvaltningsrett, 5. utg, Oslo 2013 (TANO). [ORIA](#)

Hopsnes, Roald og Østenstad, Bjørn Henning Østenstad: Oppgavebok i Forvaltningsrett I, Bergen 2003 (Fagbokforlaget). Hopsnes og Østenstads oppgaver gjelder utelukkende spørsmål om saksbehandling, men inneholder i tillegg stoff om juridisk metode og oppgaveteknikk. [ORIA](#)

Kjelland, Morten: Kurshefte i forvaltningsrett; et tematisert utvalg av sentrale rettskilder. Oslo 2012 (Gyldendal) [ORIA](#)

Kjelland: [Nettressurs for forvaltningsrett](#) Nettressursen inneholder en innføring i tolkning og anvendelse av dommer, illustrert med eksempler fra forvaltningsretten oppgaver, leseråd for studiet av dommer, en kommentert dom/kjennelse for hver av bokens åtte hoveddeler, lydbøker og lenkesamlinger, samt visuelle hjelpemidler i form av skisser over saksforhold, figurer, domstabeller mv. Det vises eksplisitt til "Nettressurs for Forvaltningsrett" fra "Kurshefte i forvaltningsrett – et tematisert utvalg av sentrale rettskilder".

Velferdsrett

Innføringslitteratur

Kjønstad, Asbjørn, Aslak Syse og Morten Kjelland: Velferdsrett I: Grunnleggende rettigheter, rettssikkerhet og tvang, 6. utg. Oslo: Gyldendal Juridisk, 2017, kapittel 1 og kapittel 2 punkt 2.1 og punkt 2.2.

Hovedlitteratur

Kjønstad, Asbjørn og Aslak Syse: «Grunnlovsreformen og velferdsretten», Jussens Venner 2014 s. 340-357.

Kjønstad, Asbjørn, Aslak Syse og Morten Kjelland: Velferdsrett I: Grunnleggende rettigheter, rettssikkerhet og tvang, 6. utg. Oslo: Gyldendal Juridisk, 2017

Hele boken er pensum, unntatt følgende:

Kapittel 1, punkt 2.1, punkt 2.2, punkt 3.3, punkt 4.7, punkt 5.6, punkt 6.2.1.3, punkt 6.4.3, punkt 6.4.4, punkt 6.5.3, punkt 7.1, punkt 7.3.3.2, punkt 7.3.7, punkt 7.5.4, punkt 7.6, punkt 8.3, punkt 8.4, punkt 8.5, punkt 8.6, punkt 8.7, punkt 10.1, punkt 10.3, punkt 10.4, punkt 10.8 og punkt 10.11.

Petitavsnitt er ikke pensum.

Tillegglitteratur

Bogstad, Bjørn (red.): *Trygd og pensjon i EØS*, Oslo: Gyldendal akademisk 2015, kapittel 1 og 2

Bendiksen, Lena R.L. og Trude Haugli: *Sentrale emner i barneretten*, 2. utg., Universitetsforlaget 2015.

Bårdsen, Arnfinn: «Høyesteretts praksis på psykiatrifeltet», *Kritisk juss* 2016, s. 238–262.

Holgersen, Gudrun: *Sykdom, symptomer og diagnoser. Folketrygdens sykdomsvilkår i lys av nyere rettspraksis*, i Aslak Syse, Kirsten Ketscher, Kåre Lilleholt og Eivind Smith (red.) *Velferd og rettferd: Festskrift til Asbjørn Kjønstad*, 2013 s. 3001–314

Høstmælingen, Njål, Elin Saga Kjørholt og Kirsten Sandberg: *Barnekonvensjonen. Bams rettigheter i Norge*, 3. utgave, Universitetsforlaget 2016, kap. 3, 5, 8, 9, 10 og 11.

Ikdahl, Ingunn og Vibeke Blaker Strand (red.): *Rettigheter i velferdsstaten: begreper, trender, teorier*, Oslo: Gyldendal Juridisk 2016

Ikdahl, Ingunn: *Hvilken vekt skal man legge på Trygderettens praksis? Argumenter fra en empirisk studie av rettsutvikling i trygderettsforvaltningen*, i Ulf Stridbeck, Morten Kjelland og Reidun Førde (red.) *Cand.mag., cand.med., cand.jur., cand.alt Festskrift til Aslak Syse*. Oslo 2016 s. 307–318

Ketscher, Kirsten: *Socialret: prinsipper, rettigheter, verdier*, 4. utg., København: Karnov Group, 2014, kapittel 2 og 4

Kjellehold, Alice: Sosiale menneskerettigheter – av betydning for norsk helse- og sosialrett, *Nordisk Tidsskrift for Menneskerettigheter*, 2006 s. 301–317.

Kjønstad, Asbjørn, Aslak Syse og Morten Kjelland: Velferdsrett II: Barnevern- og sosialrett, 5. utg. Oslo: Gyldendal Juridisk, 2017.

Syse, Aslak: Tvungent psykisk helsevern – enkelte kommentarer, *Kritisk juss* 2016, s. 278–300.

Søvig, Karl Harald: Europetisering av sosialretten. I *Nordisk Socialrättslig Tidsskrift* 2010 s. 113–134.

Søvig, Karl Harald: Europetisering av sosialretten. I *Nordisk Socialrättslig Tidsskrift* 2010 s. 113–134.

Doms-, material- og oppgavesamlinger

Kjønstad, Asbjørn og Aslak Syse: Velferdsrett III, Doms- og materialsamling i velferdsrett, Oslo 2004, (Gyldendal Akademisk). Denne boken inneholder de viktigste avgjørelsene på velferdsrettens område, med studiespørsmål, tidligere eksamensoppgaver med sensorveiledninger mv.

Miljørett

Innføringslitteratur

Backer, Inge Lorange: Miljøretten, Knophs oversikt over Norges rett, 13. utg. 2009, s. 656-683. Kapitlet framstiller hovedtrekkene i miljøretten, herunder prinsipper og virkemidler, i en kortfattet og poengtert form. Enkelte emner faller utenfor fagbeskrivelsen.

Hovedlitteratur

Enten:

Bugge, Hans Chr.: Lærebok i miljøforvaltningsrett, 4. utgave, Universitetsforlaget, Oslo 2015, med unntak av punktene 1.7, 4.2, 5.5, 7.8, 8.8, 8.9.7 og 10.5

Eller:

Backer, Inge Lorange: Innføring i naturressurs- og miljørett, 5. utgave. Gyldendal, Oslo 2012, med unntak av kap.XI, XII og XV. For internasjonal miljørett må boken suppleres med Ruud og Ulfstein: Folkerett (4.utg., Oslo 2011) kap.16 (s. 277-88).

Støttelitteratur

Anker, Helle Tegner m.fl.: The Role of Courts in Environmental Law-a Nordic Comparative Study, Nordic Environmental Law Journal 2009 s.9-33 (<http://www.nordiskmiljoratt.se/haften/NMT%202009.pdf>). En komparativ studie av tilgang til rettsmidler i de nordiske landene.

Backer, Inge Lorange: Er det fri adgang til å omgjøre utslippstillatelser etter ti år? Lov og Rett 1991, s. 625-635. Undersøkelse av spesialspørsmål i grenselandet mellom miljørett (forurensninger) og forvaltningsrett.

Backer, Inge Lorange og Hans Chr. Bugge: Forsømt konsekvensutredning av alternativer. Høyesteretts dom i Rt. 2009 s. 661 om den amerikanske ambassade i Husebyskogen, Lov og Rett, vol. 49-3, 201 s. 115-127.

Backer, Inge Lorange: Integrasjonsprinsippet -er det noe bedre alternativ? I Backer m.fl. Pro Natura.Oslo 2012 2.42-62. En grundig analyse av integrasjon av miljøhensyn i norsk rett.

Bugge, Hans Chr.: Juss eller politikk? Gasskraftsakens rettslige sider, i Nybrott og Odling. Festskrift til Nils Nygaard, Bergen 2002, s.471-485. Om politiske aspekter ved omgjøringsreglene i forurensningsloven.

Fauchald, Ole Kristian: Forfatning og miljøvern – an analyse av Grunnloven § 110b, Tidsskrift for Rettsvitenskap 1-2/2007 s. 1-84. En grundig utdypende analyse av miljøets grunnlovsværn.

Fauchald, Ole Kristian: Effective Access to Environmental Information in Norway? I Backer m.fl. Pro Natura, Oslo 2012 s.170-188. En studie om hvordan miljøinformasjonsloven gjennomføres i praksis.

Fauchald, Ole Kristian og Lars Gulbrandsen: The Norwegian reform of protected area management: a grand experiment with delegation of authority? I Local Environment: The international Journal of Justice and Sustainability.vol.17 nr.2, 2012, s.203-222. En juridisk og statsvitenskapelig analyse av lokalforvaltningsreformen for verneområder.

Fleischer, Carl August: Miljø- og ressursforvaltning. Grunnleggende forutsetninger, 3. utg. 1999. Boka gir en supplerende framstilling av Grl § 110 b og behandler, i tillegg til erstatning for rådgighetsinnskrenkninger, Grunnlovens §§ 97 og 105 og hovedtrekkene i ekspropriasjonsretten.

Jerkø, Markus: Det norske formålet "bærekraftig utvikling". I Tidsskrift for Rettsvitenskap nr.3/2009, s.354-388. En grundig analyse av bærekraftbegrepet og gjennomføringen av målet om bærekraftighet i norsk rett basert på en studentavhandling.

Ruud, Morten og Geir Ulfstein: Innføring i folkerett, 4. utg. 2011, særlig kapittel 16 Internasjonal miljørett.

Følgende litteratur er mer omfattende og dekker mange emner som faller utenfor fagbeskrivelsen. Innenfor det obligatoriske studiet kan de bare anbefales til oppslag eller studier av spesielle spørsmål:

Aulie, Cathrine: Vern av naturmangfold i EU og Norge. Institutt for offentlig retts skriftserie nr. 3/2011. En studentavhandling som sammenligner EUs og Norges regler om naturvern.

Backer, Inge Lorange: Naturvern og naturinngrep, Oslo 1986. Doktoravhandling med en omfattende og grundig framstilling av rettsreglene om naturvern og inngrep i naturen, og drøfting av prinsipielle forvaltningsrettslige spørsmål knyttet til miljøvern.

Backer, Inge Lorange: Naturmangfoldloven. Kommentartutgave, Oslo 2010. En grundig lovkommentar til den nye naturmangfoldloven.

Birnie, Patricia m.fl.: International law and the environment. Oxford og New Yrk.3 utg.2009.En klassisk og grundig fremstilling av internasjonal miljørett.

Bugge, Hans Chr. Forurensningsansvaret, Oslo 1999. Doktoravhandling med en grundig framstilling og analyse av ansvaret for tiltak mot forurensning og "forurensere skal betale"-prinsippet, særlig forurensningslovens alminnelige regler om tiltakspåkt og erstatning.

Bugge, Hans Chr.: EØS-avtalens betydning på miljøvernområdet. Rapport nr.14 fra Europautredningen, Oslo 2011 (http://www.europautredningen.no/wp-content/uploads/2011/04/rapport14_trykk.pdf).

Cabot, Sigrid Andersen: Miljøinformasjonslova – overblikk og kommentarer, Oslo 2005.

Innjord, Frode A. (red.): Plan- og bygningsloven med kommentarer, Bind 1 og 2, Oslo 2010. En omfattende og ajourført kommentarutgave til den nye plan- og bygningsloven.

Pedersen, Odd Jarl, Per Sandvik, Helge Skaaraas, Audvar Os, Stein Ness: Plan- og bygningsrett, Bind 1 og 2, Oslo 2. utg. 2010. En omfattende og ajourført framstilling av plan- og bygningsloven.

Nordic Environmental Law Journal (<http://www.nordiskmiljoratt.se/>). Et tidsskrift som inneholder relevante artikler hovedsakelig fra nordiske land.

Yearbook of International Environmental Law (<http://vielaw.oxfordjournals.org/>). En årbok som inneholder artikler om temaer av relevans for de enkelte år, samt rapporter om rettsutviklingen i rettsområder, internasjonale organisasjoner og enkeltland.

Publisert 15. mai 2017 11:22 - Sist endret 15. mai 2017 12:38

Litteratur/læringskrav

Innholdsfortegnelse

- Avtalerett
 - Beskrivelse av fagområdet
 - Hva lærer du?
 - Litteratur
- Obligasjonsrett I
 - Beskrivelse av fagområdet
 - Litteratur
- Obligasjonsrett II
 - Beskrivelse av fagområdet
 - Hva lærer du?
 - Litteratur
- Obligatorisk kurs

Oversikt over ansvarlig faglærere og faglærere på studieåret

JUS 3111 omfatter også ett studiepoeng dynamisk tingsrett, som det ellers undervises i på **JUS3212** i sjette semester. Siden dette faget er et modningsfag som oppfattes som vanskelig, vil man gjerne at studentene skal få litt tid til å komme inn i tankegangen. Undervisning og eksamen blir basert på litteraturen om overdragelse av fordringer i Obligasjonsrett II; det er altså ikke eget pensum i dynamisk tingsrett til **JUS3111**.

Til eksamen blir man prøvd ikke bare de de obligasjonsrettslige sidene ved overdragelse av fordringer, men også tredjemannsproblemene. Et eksempel er ekstinksjon etter gjeldsbrevloven § 14 når noen har solgt et gjeldsbrev som han eller hun ikke eier. Problemstillingene er kjent fra undervisningen om fast eiendoms rettsforhold på **JUS1211** (tinglysingsloven § 20).

Avtalerett

Beskrivelse av fagområdet

Reglene om inngåelse og tolkning av avtaler – som studiemessig er lagt til Privatrett I – har tradisjonelt vært oppfattet som en del av avtaleretten. De deler av avtaleretten som inngår i Formuerett I, gjelder først og fremst reglene om avtaleinngåelse ved hjelp av fullmektig og andre mellommenn, reglene om ugyldighet og reglene om tredjemannsavtaler. Også dette er regler som tradisjonelt er blitt behandlet som deler av avtaleretten.

Reglene om fullmakt og ugyldighet har særlig forbindelseslinjer til to av de andre fagene i Formuerett I og II:

Fagressurser hos Universitetsbiblioteket

- Litteratursøk
- Bøker og tidsskrifter
- Databaser

Se bibliotekssider for ditt fag

For det første må avtalerettens regler om fullmakt ses i sammenheng med selskapsretten, idet det er forbindelseslinjer mellom selskapsrettens regler om representasjonsrett og avtalerettens regler om fullmakt og annen representasjon. Til avtalerettens representasjonsregler hører også emner fra mellommannsretten, f.eks. om handelsagenter, kommisjonærer, meglere mv.

For det annet må avtalerettens regler om ugyldighet ses i sammenheng med obligasjonsretten (kontraktsretten og pengekravsretten). Det er forbindelseslinjer mellom avtalerettens regler om ugyldighet og obligasjonsrettens regler om kontraktsbrudd. Det er også forbindelseslinjer mellom avtalerettens regler om ugyldighet og obligasjonsrettens regler og prinsipper om kontraktsrevisjon (lempning). Et eksempel er avtaleloven § 36, som dels er en ugyldighetsregel og dels en lempningsregel. Avtaleloven § 36 er i hovedlitteraturen lagt til avtaleretten, mens den ulovfestede revisjonsregelen - forutsetningslæren - og læren om force majeure, er lagt til obligasjonsretten.

I avtaleretten inngår også en redegjørelse for hva ugyldighet er, forskjellige former for ugyldighet, samt reglene om habilitetsmangler, tilblivelsesmangler og innholdsmangler. Ugyldighetsreglene har også linjer til moderne forvaltningsrett ved den offentlige kontroll med standardkontraktsvilkår, jfr. markedsføringsloven § 22.

Hva lærer du?

Det kreves god forståelse av:

- Inngåelse av avtale ved fullmektig og andre representasjonsforhold, særlig for juridiske personer.
- Hva det innebærer at en avtale er ugyldig, og virkningene av at gyldig avtale ikke er kommet i stand.
- Ugyldighetsregelen i avtaleloven § 33.
- Den alminnelige formuerettslige lempningsregelen i avtaleloven § 36.

Det kreves kjennskap til:

- Andre enn de ovennevnte ugyldighetsreglene.
- Godkjennelse av ugyldige disposisjoner.
- Tredjemannsavtaler.
- Avtaleinngåelse gjennom agenter, eiendomsめglere og fondsmeglere.
- Det offentlige kontroll med standardkontraktsvilkår, jfr. markedsføringsloven § 22.

Litteratur

Innføringslitteratur

Woxholth, Geir: Avtaleretten i et nøtteskall, 3. utgave, Oslo 2017. Følgende deler og kapitler inngår:

- Del II: Avtaleinngåelse, kapittel 7, kapittel 8, kapittel 9
- Del III: Ugyldighet, Del V: Samfunnskontroll med kontraktsvilkår

Hovedlitteratur

I alfabetisk rekkefølge:*Enten***Woxholth, Geir:** Avtalerett, 10. utgave, Oslo 2017.

Følgende deler, kapitler og punkter inngår:

- Del II, Kapittel 10
- Kapittel 11
- Kapittel 12
- Kapittel 13
- Del III, Kapittel 1 til og med Kapittel 6
- Del V.

*eller:***Lilleholt, Kåre:** Kontraktsrett og obligasjonsrett, Oslo 2017.

- Kapittel 4, 5.3 og 6
- Kapittel 27 til og med kapittel 32
- Kapittel 36

De ovennevnte delene i Lilleholts bok dekker læringskravene i avtalerett med unntak av det offentliges kontroll med standardvilkår, jf. markedsføringsloven § 22.

Når det gjelder avtalelovens § 36, kan studentene også (alternativt pensum) velge å lese:

Hagstrøm, Viggo i samarbeid med Aarbakke, Magnus: Obligasjonsrett, Oslo 2011 kap. 12.4

Tillegglitteratur

- **Hauge, Hilde:** Ugyldighet ved formuerettslige disposisjoner, Oslo 2009
- **Hauge, Hilde:** Avtaleloven § 36 som bidrag til forbrukervernet belyst ved Røeggen-dommen, Jussens Venner, Hefte 4/2015, s 185 flg.
- **Geir Woxholth,** Utviklingen i rettspraksis om anvendelsen av avtaleloven § 36, Jussens Venner, hefte 4/2013, s 259 flg.

Obligasjonsrett I

Beskrivelse av fagområdet

Obligasjonsretten er læren om skyldforhold, særlig skyldforhold som har grunnlag i kontrakt. Obligasjonsretten omhandler forpliktelsers innhold, endring, opphør samt virkningen av at forpliktelser ikke er blitt oppfylt på riktig måte. Både realforpliktelser og pengeforpliktelser behandles. En del temaer som er spesielt knyttet til pengeforpliktelser, er likevel skilt ut til egen behandling i emnet Obligasjonsrett II (pengekravsrett) JUS3211.

Obligasjonsretten grener seg ut i en rekke mer eller mindre spesielle typer av skyldforhold og omfatter tradisjonelt særlig kontraktsforhold. Ulike spesielle kontraktsforhold kan hver for seg ofte ses som egne rettsområder, slik som for eksempel kjøpsrett, entrepriserett, tilvirkningskontrakter eller sjørettskontrakter. Å behandle alminnelig obligasjonsrett som en egen teoretisk rettsdisiplin tjener likevel flere formål. For det første vil det i ulike kontraktsforhold gjerne oppstå en rekke felles problemstillinger, som aktualiserer regler som ligner hverandre og som også i noen grad er beslektet i det at de ofte kan anses å reflektere felles underliggende prinsipper eller hensyn. Obligasjonsretten gir et prinsipielt utgangspunkt for å tilnærme seg spørsmål under ulike spesielle kontraktsforhold. Dette kan tjene et pedagogisk formål, men det kan også ha materiell, rettslig betydning som utgangspunkt for å fastlegge bakgrunnsretten for bestemte kontrakter. Den alminnelige obligasjonsretten er også bærer av en viktig historisk tradisjon. I motsetning til en rekke andre land i Europa har Norge og de andre nordiske land ikke hatt noen kodifikasjon av allmenne regler på obligasjonsrettens område. I stedet ble dette en oppgave for rettsvitenskapen, som særlig i det 19. og 20. århundre søkte å utvikle og formulere allmenne obligasjonsrettslige prinsipper i et vekselspill med rettspraksis. Den alminnelige obligasjonsretten ga et utgangspunkt for å utvikle prinsipper som senere kunne tjene som rettesnor for å løse rettsspørsmål i ulike kontrakts- og skyldforhold der man savnet mer konkret rettskildemateriale.

I obligasjonsretten kan man skille mellom realforpliktelser og pengeforpliktelser, noe som er utgangspunktet for at man ofte skiller ut temaer som spesielt gjelder pengeforpliktelser i en egen pengekravsrett, slik det er gjort i faget Obligasjonsrett II (pengekravsrett). Faget Obligasjonsrett I omhandler dermed særlig det vi kan kalle alminnelig kontraktsrett, samt en del mer generelle obligasjonsrettslige temaer. Det er likevel viktig å være klar over den nære forbindelsen mellom fagene, som er ment signalisert gjennom betegnelsene Obligasjonsrett I og II. I prinsippet er det kun et hensiktsmessighetsspørsmål hvorvidt man skal se på dette som en og samme eller to ulike disipliner

Hva lærer du?

Kunnskap:

Det kreves god kunnskap om:

Obligasjonsrettens (kontraktsrettens og pengekravsrettens) rettskildelære.

Prinsippene for realforpliktelers innhold, herunder hovedforpliktelser og biforpliktelser, resultatforpliktelser og innsatsforpliktelser, genus- og speciesforpliktelser, og prinsippene for fastleggelsen av realforpliktelers innhold, herunder prinsippene om opplysningsrisiko og misligholdt opplysningsplikt.

Prinsippene for oppfyllelse av obligasjonsrettslige forpliktelser, herunder prinsippene om oppfyllelstid og oppfyllelsested, hvem som kan oppfylle, hvem som kan motta oppfyllelse osv.

Reglene om oppsigelse og avbestilling.

Reglene om kontraktsrevisjon: forutsetningslæren og læren om force majeure. (Læringskravene vedrørende avtaleloven § 36 er omfattet av avtalerettens læringskrav, jfr. disse).

Reglene om mislighold og misligholdsbeføyelser, - detensjonsrett, rett til naturaloppfyllelse, retting, prisavslag, hevning, erstatning. Antesipert mislighold. Brudd på kreditorplikter.

Prinsippene om bortfall av misligholdsbeføyelser ved forbehold, undersøkelsesplikt, reklamasjonsplikt, avkall, passivitet.

Berikelse som kravsgrunnlag.

Direktekrav.

Det kreves kunnskap om:

Internasjonale instrumenter som UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts og Principles of European Contract Law

Kontrakter og andre beslektede grunnlag for forpliktelser.

Debitor og kreditor for obligasjonsrettslige (kontraktsrettslige og pengekravsrettslige), forpliktelser, herunder reglene om flere debitorer for krav og prinsippene om bruk av oppfyllelseshjelpere.

Avtaler om misligholdsvirkninger; ansvarsfraskrivelser, ansvarsskjerpelser og konvensjonalbot.

Tredjepersons erstatningsansvar for mislighold og inngrep i kontraktsforhold (tilskyndelse til mislighold, illojal konkurranse o.l.).

Ferdigheter

Studenten skal kunne

- Identifisere og drøfte obligasjons- og kontraktsrettslige problemstillinger innenfor ulike kontraktsområder og skyldforhold i lys av alminnelig obligasjonsrettslig terminologi og teori
- Anvende obligasjonsrettslige regler på praktiske situasjoner, ved tolkning av kontrakter mv

Generell kompetanse

- Kunne anvende obligasjons- og kontraktsrettslige kunnskaper i domstolene, advokatfirma, forsikringsselskap, offentlig forvaltning eller andre institusjoner som arbeider med kontraktsrett og alminnelig obligasjonsrett
- Ha forståelse for forholdet mellom generelle hensyn, positivrettslige regler og alminnelige prinsipper på ulike kontraktsområder og for ulike skyldforhold.

Litteratur

Innføringslitteratur

Erlend Haaskjold, *Obligasjonsrett – en innføring*, Universitetsforlaget 2017

Hovedlitteratur

Enten:

Hagstrøm, Viggo i samarbeid med Aarbakke, Magnus: Obligasjonsrett, Oslo 2011, unntatt kap.7, kap.8.4-8.11, kap. 10.3 og kap.10.4, kap. 12.4, kap 21, kap.27-35, kap. 36.1-36.2 og kap.37-39.

Hagstrøms bok gir en omfattende, grundig og moderne fremstilling av obligasjonsretten (kontraktsretten og pengekravsretten). Den favner på flere punkter videre enn læringskravene. Innledningsvis behandles obligasjonsretten i et rettsystematisk perspektiv supplert med en redegjørelse for rettskildene i faget. Deretter behandles de kontraktsrettslige forpliktelsene, både realforpliktelser og pengeforpliktelser. Reglene og prinsippene om oppfyllelse, bortfall, revisjon, og om kontraktens unormale forløp (kontraktsbrudd mv) behandles bredt. Det gjør også en rekke allmenne obligasjonsrettslige spørsmål som f.eks berikelse, tilbakesøkning, regress, motregning, foreldelse mv. Boken inneholder også en redegjørelse for personendringer i forpliktelses- og kravsforhold (gjeldsovertagelse, cesjon mv). Boken inneholder en hel del stoff i petit som det etter læringskravene ikke er nødvendig å sette seg inn i. Men vær oppmerksom på at i petitstoffet henvises det ofte til - og omtales - dommer av sentral betydning innen faget. Boken er således oppdatert med henvisning til alle sentrale høyesterettsavgjørelser innen obligasjonsretten. Den refererer også i stor grad til voldgiftspraksis og i noen grad også til underrettspraksis. Boken er et avansert obligasjonsrettslig verk. Den er ikke spesielt vanskelig tilgjengelig, men på grunn av sitt omfang og grundighet er den en utfordring for leseren. Det innebærer at den som velger å studere obligasjonsretten med utgangspunkt i denne boken må ha forutsetninger for og evne til å fordype seg i det rettsstoff som presenteres, og ha tid å avsette til den fordypning boken inviterer til og nesten krever at leseren foretar seg.

eller:

Hov, Jo og Høgberg, Alf Petter: Obligasjonsrett, Oslo 2017, 2. utg. unntatt kap. 11.5.6, 14, 18.3, 20, 21, 22.5 og 22.6.

Hov og Høgbergs bok gir en oppdatert og velskreven redegjørelse for obligasjonsrettens problemstillinger, og tilfredsstiller læringskravene i dette emnet. Bokens styrke er at den er pedagogisk og lett tilgjengelig. Boken passer for den student som ønsker en mer kortfattet og oversiktlig fremstilling enn Hagstrøms.»

eller:

Lilleholt, Kåre: Kontraktsrett og obligasjonsrett, Cappelen Damm Akademisk 2017.

Boken gir en oppdatert, konsis, systematisk og svært velskrevet fremstilling av kontrakts- og obligasjonsretten. Den dekker både grunnleggende avtalerett (del II, III og VI), alminnelig kontrakts-/obligasjonsrett (del IV og V) og pengekravsrett (del VII). Boken dekker læringskravene innen alminnelig kontraktsrett/obligasjonsrett I (del I, IV, V, VI og VIII), men går ikke like mye i dybden som Hagstrøms bok. Boken dekker også læringskravene innenfor avtalerett og pengekravsrett (obligasjonsrett II), selv om den er mer kortfattet og ikke går like mye i dybden på alle temaer som enkelte av de andre pensumalternativene. Deler av fremstillingen innenfor avtalerett går utover læringskravene på tredje studieår, men kan likevel være nyttig som en repetisjon av avtaleretten på første studieår, som studentene forutsettes å kunne og som har nær sammenheng med problemstillingene som behandles på tredje studieår. Boken redegjør også i noen grad for rettsstilstanden i andre land. Dette går utover læringskravene og er ikke noe studentene forventes å kjenne til, men kan likevel være nyttig lesning som gir interessante perspektiver og grunnlag for bedre forståelse av norsk rett.

Tilleggs litteratur

- **Mikelsen, Anders B.:** Hindringsfritak. Det såkalte kontrollansvaret i kjøpsloven § 27. Oslo 2011.

- **Giuditta Cordero-Moss:** ULIKE TREKK VED NORSK OG ENGELSK KONTRAKTSRETT OG DERES BETYDNING FOR KONTRAKTENS VIRKNINGER – NOEN KOMPARATIVRETTLIGE BETRAKTNINGER, *Jussens Venner* vol. 51, s. 276-302
- **Johnny Herre,** 'Obligationsrett i Norden – nuläge och utmaningar' *Tidsskrift for rettsvitenskap* Årg. 131 nr. 2–3 (2018) s. 272-298.
- **Ivar Alvik,** 'Alminnelige kontraktsrettslige prinsipper og kontraktstyper i norsk rett' *Jussens venner* (2017) årg. 52 nr. 6, s. 378-405.
- **Giuditta Cordero Moss,** *International Commercial Contracts*, Cambridge 2014, særlig s. 43-57 og s. 80-132.
- **Giuditta Cordero Moss,** *Internasjonal privarett på formuerettens område*, Universitetsforlaget 2013, særlig s. 225-229 og s. 93-96.
- **Erlend Haaskjold,** *Kontraktsforpliktelser*, Cappelen Damm Akademisk 2013.

Obligasjonsrett II

Beskrivelse av fagområdet

Faget obligasjonsrett II har nær sammenheng med faget obligasjonsrett I. Det vises til fagbeskrivelsen for obligasjonsrett I.

Hva lærer du?

Kunnskap

Studenten skal ha god kunnskap om lovfestede og ulovfestede regler om:

- fastleggelse av innholdet i pengeforpliktelser, herunder plikt til å betale renter
- oppfyllelse av pengeforpliktelser (betalingssted, betalingsmidler, oppfyllelsmåte, deloppfyllelse osv.)
- økonomiske rettsvirkninger av betalingsmislighold, forsinkelsesrente og erstatning
- Betalingstid (forfalls- og frigjøringstid)
- Økonomiske rettsvirkninger av betalingsmislighold; forsinkelsesrente og erstatning
- Overdragelse av pengekrav (kreditorkifte)
- Overdragelse av gjeld (debitorkifte)
- *Condictio indebiti* og andre grunnlag for tilbakesøking
- Samskyld og regress
- Motregning
- Foreldelse

Studenten skal ha kunnskap om

- hovedspørsmål i kausjonsretten
- deponering

Ferdigheter

Studenten skal kunne

- Identifisere og drøfte pengekravsrettslige problemstillinger
- Anvende pengekravsrettslige regler på praktiske situasjoner

Generell kompetanse

- Kunne anvende pengekravsrettslige kunnskaper i domstolene, advokatfirma, forsikringsselskap, offentlig forvaltning eller andre institusjoner som arbeider med pengekravsrett
- Ha forståelse for forholdet mellom pengekravsrettslige problemstillinger og regler om grunnlaget for kravet

Litteratur

Hovedlitteratur

Enten:

Hagstrøm, Viggo i samarbeid med Aarbakke, Magnus: Obligasjonsrett, Oslo 2011. Kap. 7, kap. 8.4–8.11, kap 9, kap. 10.3 og 10.4, kap 21, kap. 27-35, kap. 36.1 og 36.2 og kap. 37-39. [ORIA](#)

eller:

Hov, Jo og Høgberg, Alf Petter: Obligasjonsrett, Oslo 2017, 2. utg. kap. 4.2, 6.2, 10.3.2, 11.3.2, 11.3.5, 11.5.5, 11.5.6, 11.6, 14, 18.3, 20, 21, 22.5 og 22.6.

eller:

Bergsåker, Trygve: Pengekravsrett, Oslo 2015, 3. utg. **unntatt** kap. V og kap. IX [ORIA](#)

eller:

Lilleholt, Kåre: Kontraktsrett og obligasjonsrett, Cappelen Damm Akademisk 2017 (del VII, og kapitlene 13.8, 14.3, 19.3 og 24.3.9).

Boken gir en oppdatert, konsis, systematisk og svært velskrevet fremstilling av kontrakts- og obligasjonsretten. Den dekker både grunnleggende avtalerett (del II, III og VI), alminnelig kontrakts-/obligasjonsrett (del IV og V) og pengekravsrett (del VII). Boken dekker læringskravene innen alminnelig kontraktsrett/obligasjonsrett I (del I, IV, V, VI og VIII), men går ikke like mye i dybden som Hagstrøms bok. Boken dekker også læringskravene innenfor avtalerett og pengekravsrett (obligasjonsrett II), selv om den er mer kortfattet og ikke går like mye i dybden på alle temaer som enkelte av de andre pensumalternativene. Deler av fremstillingen innenfor avtalerett går utover læringskravene på tredje studieår, men kan likevel være nyttig som en repetisjon av avtaleretten på første studieår, som studentene forutsettes å kunne og som har nær sammenheng med problemstillingene som behandles på tredje studieår. Boken redegjør også i noen grad for rettsstilstanden i andre land. Dette går utover læringskravene og er ikke noe studentene forventes å kjenne til, men kan likevel være nyttig lesning som gir interessante perspektiver og grunnlag for bedre forståelse av norsk rett.

Obligatorisk kurs

Ingen egen litteraturliste

Se egen informasjonsside om innhold og krav

Publisert 13. nov. 2018 14:33 - Sist endret 21. nov. 2018 12:59

Pensum/læringskrav

Innholdsfortegnelse

- Dynamisk tingsrett
 - Hva lærer du?
 - Beskrivelse av fagområdet
 - Litteratur
- Selskapsrett
 - Hva lærer du?
 - Beskrivelse av fagområdet
 - Litteratur

Fagressurser hos Universitetsbiblioteket

- Litteratursøk
- Bøker og tidsskrifter
- Databaser

Se bibliotekssider for ditt fag

Dynamisk tingsrett

Hva lærer du?

Det kreves god forståelse av:

- Reglene om løsning av rettighetskollisjoner, herunder legitimasjonsreglene i gjeldsbrevloven.
- Reglene om tinglysning og annen rettighetsregistrering, herunder registreringens betydning.
- Reglene om opptrinnsrett, opplåning av pantobligasjoner og prioritetsvikelser.

Det kreves kjennskap til:

- Hva en panterett er og de viktigste formene for pant
- Hva en konkurs innebærer

Beskrivelse av fagområdet

I dynamisk tingsrett behandles reglene om forholdet mellom konkurrerende rettighetshavere. Faget angår altså såkalte tredjepersonskonflikter. Dette er typisk konflikter der en part i en kontrakt er i et konkurranseforhold til andre omsetningsserververe eller til kontraktsmotpartens kreditorer som ønsker å gjøre beslag i kontraktgjenstanden gjennom utleggspant eller konkurs. Til faget hører også regler for tilsvarende konflikter der rettsposisjonen er etablert på annet grunnlag enn ved kontrakt, særlig ved utleggspant (tvangspant).

Litteratur

Hovedlitteratur:

I

Lilleholt, Kåre: (red.): Knophs oversikt over Norges rett (14. utg, Oslo 2014) s. 277-304 (28 sider) [ORIA](#)

II

Enten:

Lilleholt, Kåre: Allmenn formuerett (Oslo 2012) unntatt kap. 3,4 og 7 og avsnittet «Litt om ordbruken» (211 sider) [ORIA](#)

Alternativ H18:

Lilleholt, Kåre: Allmenn formuerett (2. utg Oslo 2018) unntatt kap. 3, 4, 7 og 17 (223 sider)

ORIA <https://bibsys-almaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/fulldisplay?docid=BIBSYS_ILS71547838330002201&context=L&vid=UIO&search_scope=default_scope&isFrbr=true&tab=default_tab&lang=no_NO>

eller:

Falkanger & Falkanger: Tingsrett (8. utg, Oslo 2016) s.577-775 (198 sider) [ORIA](#)

III

Enten:

Falkanger & Falkanger: Tingsrett (8. utg, Oslo 2016) s. 799-837 og s. 843-847 (42 sider)

[ORIA](#)

eller:

Skoghøy, Jens Edvin A.: Panterett (3. utg Oslo 2014) s. 197-220 (24 sider) [ORIA](#)

alternativ H18:

Skoghøy, Jens Edvin A.: Panterett (4. utg Oslo 2018) s. 205-230 (25 sider) [ORIA](#)

<https://bibsys-almaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/fulldisplay?docid=BIBSYS_ILS71555196990002201&context=L&vid=UIO&search_scope=default_scope&isFrbr=true&tab=default_tab&lang=no_NO>

Det kreves god forståelse av II og III, og forståelse av I.

Tilleggs litteratur:

- **Stud.jur:** Mønsterbesvarelser; privatrettslige emner; for 1. og 3. avdeling, 2008 [ORIA](#) - [JSU](#)
- **JSU:** Doms- og kjennelsessamling; master i rettsvitenskap; 3. studieår (2016) [ORIA](#) - [JSU](#)
- **Haaskjold, Erlend og Skjerdal, Nicolai:** Tredjemannsvern; dynamisk tingrett, konkursrett og panterett; oppgavesamling med veiledninger, 2013 [ORIA](#)
- **Marthinussen, Hans Fredrik:** Tredjemannsproblemene; om formuerettslige argumentasjonsmønstre, 2016 [ORIA](#)
- **Hauge, Hilde:** Løsørrerververs kreditorvern, 2016 [ORIA](#)

Selskapsrett

Hva lærer du?

Det kreves **god forståelse** av grunnleggende selskapsrettslige prinsipper og av ansvarlige selskapers, aksjeselskapers og allmennaksjeselskapers rettsforhold, og dessuten kjennskap til SE-selskaper, og norsk filial av utenlandsk foretak (NUF). Innenfor denne rammen omfatter læringskravene:

- Selskapsrettens rettskilder – aksjeloven, allmennaksjeloven, selskapsloven og Høyesteretts praksis, samt relevante EU-direktiver, -forordninger og rettspraksis fra EU-domstolen.
- Rettslige rammer for næringsvirksomhet i selskapsform (registreringslovgivingen, regnskaps- og revisjonslovgivingen, foretaksnavneloven, konkurranseloven, børs- og verdipapirhandellovgivingen og skattelovgivning).

- Selskapets formål og økonomiske funksjon.
- Begrepene selskap, ansvarlig selskap, aksjeselskap, allmennaksjeselskap, kommandittselskap, indre selskap, og andre eier- og organisasjonsformer så som enkeltmannsforetak, tingsrettslig sameie, samvirkelag, stiftelse og forening.
- Ansvarlige selskapers, aksjeselskapers og allmennaksjeselskapers rettsforhold skal omfatte: Selskapsdeltakerne og deres rettsstilling; stiftelse og registrering; selskapsavtalen i ansvarlig selskap og vedtekt og aksjonæravtale i aksjeselskap og allmennaksjeselskap; selskapsdeltakernes ansvar for selskapets forpliktelser; reglene om finansiering av virksomheten, om kapitalinnskudd, og om deltakernes rett til selskapsformuen (utdelinger); organisasjon og representasjon; eierskifte, konkurs, inntreden, uttreden og utelukking av selskapsdeltaker; mislighold og oppløsning og avvikling.

Beskrivelse av fagområdet

Selskapsretten handler om selskapene og deres rettsforhold. Det meste av økonomisk virksomhet i samfunnet drives gjennom selskaper i privat eller offentlig eie.

Selskapsrettens sentrale formuerettslige fokus ligger på tre forhold: Forholdet mellom deltakerne, mellom deltakerne og selskapet, og mellom disse og kreditorene. I moderne selskapsrett legges det også vekt på forholdet mellom selskapet og andre interessenter som ansatte og lokalsamfunn og selskapets samfunnsansvar herunder miljøhensyn.

Selskapsretten omfatter både selskapets og selskapsdeltakernes interne forhold og forholdet mellom selskapet, dets medkontrahenter og andre interessenter. Faget gir en generell og rettsammenlignende gjennomgang av allmennaksjeselskaper, aksjeselskaper og ansvarlige selskaper. Faget har nære tilknytningspunkter til de andre formuerettslige fagene i tredje studieår. Selskapsformene er karakterisert ved eiernes ulike former for ansvar for selskapets forpliktelser, og faget har tette bånd til obligasjonsrettens behandling av ulike heftelsesformer og reiser særlige spørsmål i tredjepersonvernet.

Litteratur

Innføringslitteratur:

Aarbakke, Magnus og Tore Fjærtøft: § 76 Sammenslutningsrett, Knophs oversikt over Norges rett, 14. utg. 2014.

eller

Woxholth, Geir: Selskapsrett i et nøtteskall, 3. utg. Oslo 2018

Hovedlitteratur:

Woxholth, Geir: Selskapsrett, 6 utg. 2017 (Unntatt del XIII: Omorganisering og del XIV: Konsernspørsmål)

og

Sjåfjell, Beate: Kan aksjeselskaper sette miljøet foran gevinstkravet? Jussens Venner årgang 46, s. 309-324.

eller

Andenæs, Mads Henry: Selskapsrett. Oslo 2007 Unntatt kapittel 3, 18.7, 29.2, 29.4, 29.5 og 29.6 (Til sammen ca. 270 s)

og

Sjåfjell, Beate: Kan aksjeselskaper sette miljøet foran gevinstkravet? Jussens Venner årgang 46, s. 309-324.

Tilleggs litteratur:

- **Anker-Sørensen, Linn og Beate Sjøfjell:** Vår europeiske selskapsrett, 2014.
Elektronisk artikkel som vil bli oppdatert årlig (selskapsrettsdidsskriftet.no).
- **Andenæs Mads:** EU Company Law and the Company Laws of Europe.
International and comparative corporate law journal 2009 6(2), s.7-39.
- **Moss, Giuditta Cordero:** Internasjonal privatrett på formuesrettens område, 2013,
kapittel 6, s. 284- 320.
- **Reiersen, Hedvig Bugge og Beate Sjøfjell:** NUF-kaoset i norsk rett – et bidrag til
oppløring, Tidsskrift for rettsvitenskap 2010, s. 423 – 462.

Publisert 14. mai 2018 10:01 - Sist endret 7. aug. 2018 12:42

Pensum/læringskrav

Fagressurser hos
Universitetsbiblioteket

- Litteratursøk
- Bøker og tidsskrifter
- Databaser

Se bibliotekssider for ditt fag

Hva lærer du?

Det kreves **god forståelse** av:

- andre rettstradisjoner enn de vestlige (kinesisk og islamsk)
- de nye territorialstatene og deres styringssystemer etter 1100
- merkantil rett, kontraktsrettstenkning, naturrett og samfunnskontrakt før 1750
- forfatningsstatens, velferdsstatens og totalitære staters rettshistorie etter 1750
- dannelsene av og utviklingen av menneskerettighetene etter 1750
- det økonomiske livs rettshistorie etter 1750 (kontrakt, marked, arbeid og selskaper)
- internasjonalisme og globalisme i moderne rett

Beskrivelse av fagområdet

Rettshistoriefaget skal gi en innføring i rettens nyere internasjonale historie. Faget har to sentrale emner: Den moderne statens rettshistorie og det privatøkonomiske livets rettshistorie. Faget er tidsmessig avgrenset til etter 1100 med særlig vekt på moderne rettshistorie etter 1750. Geografisk er faget internasjonalt. Det geografiske tyngdepunktet er vestlig retts historie. Norsk rettshistorie presenteres som en integrert del av denne internasjonale historien. Faget gir dessuten fortløpende globale perspektiver på rettens historie. Rettshistorie er et perspektivfag som vil vise historiske dimensjoner ved retten.

Rettshistoriefaget er først og fremst et juridisk dannelsesfag som skal gi jurister kunnskap om den moderne rettens historiske bakgrunn og internasjonale karakter. Derved søker faget å bidra til at jurister kan forstå rettslige endringsprosesser i en stadig mer internasjonalisert verden. Faget legger vekt på å vise de rettslige aspektene ved dannelsen av den moderne staten. Likeledes legger faget vekt på å vise fremveksten av det moderne økonomiske livet der kontrakten har stått sentralt. Slik knytter faget både til de andre fagene i Formuerett II og det viser sammenhenger mellom privatrettslige og visse offentligrettslige fag.

Hovedlitteratur:

Dag Michalsen: Rett. En internasjonal historie (Pax forlag 2011) Kap. 1.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 og kap. 4-7 i sin helhet [ORIA](#)

Publisert 14. nov. 2017 14:31 - Sist endret 14. nov. 2017 14:31

Pensum/læringskrav

Fagressurser hos
Universitetsbiblioteket

- Litteratursøk
- Bøker og tidsskrifter
- Databaser

Se bibliotekssider for ditt fag

Hva lærer du?

Det kreves **god forståelse** av:

- andre rettstradisjoner enn de vestlige (kinesisk og islamsk)
- de nye territorialstatene og deres styringssystemer etter 1100
- merkantil rett, kontraktsrettstenkning, naturrett og samfunnskontrakt før 1750
- forfatningsstatens, velferdsstatens og totalitære staters rettshistorie etter 1750
- dannelsene av og utviklingen av menneskerettighetene etter 1750
- det økonomiske livs rettshistorie etter 1750 (kontrakt, marked, arbeid og selskaper)
- internasjonalisme og globalisme i moderne rett

Beskrivelse av fagområdet

Rettshistoriefaget skal gi en innføring i rettens nyere internasjonale historie. Faget har to sentrale emner: Den moderne statens rettshistorie og det privatøkonomiske livets rettshistorie. Faget er tidsmessig avgrenset til etter 1100 med særlig vekt på moderne rettshistorie etter 1750. Geografisk er faget internasjonalt. Det geografiske tyngdepunktet er vestlig retts historie. Norsk rettshistorie presenteres som en integrert del av denne internasjonale historien. Faget gir dessuten fortløpende globale perspektiver på rettens historie. Rettshistorie er et perspektivfag som vil vise historiske dimensjoner ved retten.

Rettshistoriefaget er først og fremst et juridisk dannelsesfag som skal gi jurister kunnskap om den moderne rettens historiske bakgrunn og internasjonale karakter. Derved søker faget å bidra til at jurister kan forstå rettslige endringsprosesser i en stadig mer internasjonalisert verden. Faget legger vekt på å vise de rettslige aspektene ved dannelsen av den moderne staten. Likeledes legger faget vekt på å vise fremveksten av det moderne økonomiske livet der kontrakten har stått sentralt. Slik knytter faget både til de andre fagene i Formuerett II og det viser sammenhenger mellom privatrettslige og visse offentligrettslige fag.

Hovedlitteratur:

7.7.2020

Pensum/læringskrav - JUS3220 - Vår 2018 - Universitetet i Oslo

Dag Michalsen: Rett. En internasjonal historie (Pax forlag 2011) Kap. 1.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 og kap. 4-7 i sin helhet [ORIA](#)

Publisert 14. nov. 2017 14:31 - Sist endret 14. nov. 2017 14:31

Semester page for JUR1440 - Spring 2018

[Schedule](#)[Examination: Time and place](#)

Joint teaching

This course has jointly taught classes with [JUS5440 – EU Substantive Law](#). See this course's semester page for schedule and messages.

Materials for bachelor seminar 19 January

- [Assignment 1](#)
- [Assignment 2](#)

Materials- Video lecture- Podcast

- Welcome and Introduction
- What is legal method?
- Sources of International Law
- EU law sources
- EU case law
- Treaties and interpretation of treaties: Part 1 Treaties
- Treaties and interpretation of treaties: Part 2 Interpretation for Treaties
- Relation between international law and national law (podcast)
- Relationship between EU law and national law: supremacy and direct effect of EU law

Contact

The Information Centre at The Faculty of Law

Teachers

- Alla Pozdnakova
- Rosa Greaves

Messages

- We regret to inform you that the bachelor seminar 19 January is cancelled and postponed to 23. January 14.15- 16, Aud 4, DA
Jan. 19, 2018 9:12 AM
- We regret to inform you that the bachelor seminar 19 January is cancelled
Jan. 19, 2018 9:12 AM
- Seminar for bachelor students 19 - January 10.15- 12.00, Aud 4, DA(not compulsory)
Jan. 11, 2018 4:59 PM

Semesterside for JUS1111 - Høst 2015

[Timeplan](#)[Eksamen: Tid og sted](#)[Pensum/læringskrav](#)

Fronter

Dette emnet bruker læringsplattformen Fronter.

[Logg på Fronter](#)

Timeplan for undervisning (se timeplan over)

Undervisningsmateriale

- Rettskilder til fots
- Erstatningsrett
- Avtale- og kjøpsrett

Podcast

- Kjøpsrett
- Erstatningsrett

Fakultetsoppgaver

- Generell informasjon om fakultetsoppgaver
- Innleveringsfrister
- Avtalerett
- Kjøpsrett
- Erstatningsrett
- Brukerveiledning Fronter - innlevering av fakultetsoppgaver
- Veiledning for hvordan skrive en god oppgave

Eksamensressurser

Kontakt

Infosenteret ved Det juridiske fakultet

Faglærere

- John Asland
- Herman Bruserud
- Geir Woxholth
- Endre Stavang
- Oversikt over alle faglærere
- Treffetid hos faglærer

Beskjeder

- Rettskilder til fots gruppe 5, 6, 23 og 24 med Alla Pozdnakova
18. jan. 2016 12:11
- Kurs 6 i erstatningsrett
15. jan. 2016 18:22
- Evaluering av skrive- og oppgavetrening
27. nov. 2015 14:03
- Forelesning i internasjonale menneskeretter
17. nov. 2015 12:59

[Se flere beskjeder](#)

- Faglig eksamensleder
 - Kandidatbrev
 - Treffetider for begrunnelse av sensur
-

Semesteroversikt

- Semesteroversikt 1. semester Høst 2015

Syllabus/achievement requirements

EU Substantive Law

Requirements

Achievement requirements for master's level (10 credits):

Knowledge

The students are expected to have **advanced knowledge** of the following topics:

- The free movement of goods rules (Arts 28-36 TFEU)
- The free movement of workers rules (Arts 45. et seq)
- EU Citizenship
- The right of establishment rules (Arts 49 et seq)
- The rules on cross-border services (Art 56 et seq)
- External aspects of the internal market (Arts 206-207 TFEU)

Skills

- Practical skills in finding legal sources relevant to substantive EU law
- Ability to understand and analyse the core rules of the EU internal market
- Ability to read and interpret the case law of the Court of Justice of the European Union
- Ability to apply basic EU legal method to new cases and problems

General competence

- Advanced understanding of the core rules of the EU internal market
- Advanced understanding of the legal method of substantive EU law)

Achievement requirements for bachelor's level (10 credits):

Knowledge

By the end of the course the students are expected to have broad knowledge of the following topics:

Resources at the University Library

- Literature search
- Books and journals
- Databases

[Go to library resources](#)

- The free movement of goods rules (Arts 28-36 TFEU)
- The free movement of workers rules (Arts 45. et seq)
- EU Citizenship

- The right of establishment rules (Arts 49 et seq)
- The rules on cross-border services (Art 56 et seq)
- External aspects of the internal market (Arts 206-207 TFEU)

Skills

- Practical skills in finding legal sources relevant to substantive EU law
- Ability to understand and analyse the core rules of the EU internal market
- Ability to read and interpret the case law of the Court of Justice of the EU

General competence

- Basic understanding of the core rules of the EU internal market
- Basic understanding of the legal method of substantive EU Law

Literature

Reading list – master's level

Barnard's The Substantive Law of the EU (5th ed. OUP, 2016) Chapters 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 and 13. (509 pages)

Barnard, "Unravelling the Services Directive" (2008) 45 CMLRev (323-394 = 71 pages)

You may search for the articles by using "Oria" - hyperlink [here](#)

Total pages: 580 pages

Reading list – bachelor's level

Barnard's The Substantive Law of the EU (5th ed. OUP, 2016) Chapters 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 and 13.

Total pages: 509 pages

Supplementary reading for both Master and bachelor levels

- Barnard, "Fitting the Remaining Pieces into the Goods and Persons Jigsaw" (2001) 26 ELRev 35
- Dougan, "Free Movement: The Work-seeker as a Citizen" (2001) 4 CYELS 93

- Somek "Solidarity Being and Time in European Citizenship" (2007) ELRev
787

You may search for for articles by using "Oria" - hyperlink [here](#)

Published Nov. 20, 2017 2:01 PM - Last modified Nov. 20, 2017 2:01 PM

